

Samen
zorgen we
ervoor dat inwoners
zelfstandig(er)
kunnen wonen,
leven en
werken

Jaarstukken 2023

Versie 1

De Dienst
Noardwest Fryslân

zo werkt het sociaal

HARLINGEN - TERSCHELLING - VLIELAND - WAADHOEKE

Dit is een publicatie van

De Dienst Noardwest Fryslân

Postadres

Postbus 4
8800 AA Franeker

Bezoekadres

Eise Eisingastraat 8
8801 KE Franeker

Contact

0517-380200
contact@sozawe-nw-fryslan.nl
www.sozawe-nw-fryslan.nl

Voorwoord

In de jaarstukken staan de financiële ontwikkelingen 2023 nader toegelicht. Een aantal punten vallen daarin op:

- In 2023 is veel minder besteed aan de inkoop van trajecten inburgering dan begroot. De eerste stap bij inburgeraars bestaat uit het inschrijven bij een gemeente en het toekennen van woonruimte. Dit kost tijd en is niet eenvoudig te realiseren vanwege de huidige situatie op de woningmarkt. We constateren dat de taakstelling voor inburgeraars in 2023 niet is behaald. Hierdoor zijn ook veel minder inburgeringstrajecten ingezet;
- De bijstandsuitkeringen zijn in 2023 met respectievelijk 10,15% en 3,13% geïndexeerd vanwege de stijging van het bruto wettelijk minimumloon. Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering is daarentegen gedaald. Hierdoor is toch sprake van een beperkte begrotingsonderschrijding;
- De lasten voor loonkostensubsidie nemen de afgelopen jaren toe. Het aantal inwoners met loonkostensubsidie is hoger dan begroot. Ook is sprake van hogere indexaties dan verwacht. We constateren daardoor een lastenoverschrijding van 23% ten opzichte van de begroting 2023;
- De lasten voor de Opvang ontheemden Oekraïne (ROOO) zijn in 2023 39% lager dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de regeling vanaf 1 februari 2023 is gewijzigd. Als een vluchteling van 18 jaar of ouder gaat werken of een uitkering ontvangt, wordt het leefgeld van het hele gezin namelijk stopgezet;
- De lasten voor het programma Armoedebestrijding zijn in 2023 1% hoger uitgevallen in vergelijking met de begroting. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat er extra bijdragen zijn verstrekt vanuit de regeling Energietoeslag. In 2023 is in totaal voor € 5.630.800 aan bijzondere bijstand Energietoeslag toegekend. Gemeenten zijn hiervoor deels door het Rijk gecompenseerd;
- De lasten voor Wmo voorzieningen vallen 10% lager uit dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door onderschrijdingen op collectief vervoer, individuele begeleiding en dagactiviteiten;
- De jeugdhulpkosten laten in 2023 een forse overschrijding van 14% zien ten opzichte van de begroting. Dit wordt veroorzaakt door een steeds toenemende zorgzwaarte, hoge tariefindexaties, oplopende wachtlijsten en een steeds hoger aandeel jongeren met jeugdhulp.

Marius Jellema
Directeur

Voorwoord	2
Inleiding	5
1 Inleiding jaarstukken	7
1.1 Verantwoordelijkheid van De Dienst	7
1.2 De structuur van de organisatie	7
1.3 Begroting- en rekeningprocedure	8
1.4 Rechtmatigheidsverantwoording	9
1.5 Opzet jaarstukken 2023	10
Jaarverslag 2023	11
2 Jaarverslag 2023	12
2.1 Algemeen	12
2.2 Programmaverantwoording 2023	12
3 Programma Werk, Participatie en Inkomen	16
3.1 Inhoudelijke verantwoording	16
3.2 Spotlights Werk, Participatie en Inkomen	18
3.3 Bestandsontwikkeling Werk en Participatie	18
3.4 Financiële verantwoording Werk en Participatie	21
3.5 Bestandsontwikkeling Inkomen	22
3.6 Financiële verantwoording Inkomen	23
4 Programma Armoedebestrijding	26
4.1 Inhoudelijke verantwoording	26
4.2 Spotlights Armoedebestrijding	27
4.3 Financiële verantwoording Armoedebestrijding	28
5 Programma Wmo en Jeugdwet	31
5.1 Inhoudelijke verantwoording	31
5.2 Spotlights Wmo	33
5.3 Bestandsontwikkeling Wmo	33
5.4 Financiële verantwoording Wmo	36
5.5 Spotlights Jeugdwet	38
5.6 Bestandsontwikkeling Jeugdwet	38
5.7 Financiële verantwoording Jeugdwet	41
6 Bedrijfsvoering	44
6.1 Inhoudelijke verantwoording	44
6.2 Paragrafen Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten	47
6.3 Risico's in relatie tot de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit	57

Jaarrekening 2023	58
7 Balans per 31 december 2023	59
8 Overzicht van baten en lasten over 2023	60
8.1 Overzicht baten en lasten	60
8.2 Overzicht van baten en lasten conform BBV-regelgeving	61
9 Bedrijfsvoeringslasten	62
9.1 Financiële verantwoording Bedrijfsvoering.....	62
10 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	64
10.1 Continuïteit	64
10.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening	64
10.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	66
10.4 Grondslagen voor de resultaatbepaling	68
10.5 Begrotingsrechtmatigheid	69
11 Toelichting op de balans per 31 december 2023	70
11.1 Materiële vaste activa	70
11.2 Financiële vaste activa	70
11.3 Vlottende activa	71
11.4 Eigen vermogen	73
11.5 Verloop voorziening	73
11.6 Vlottende passiva	74
11.7 Niet uit de balans blijken de verplichtingen	75
11.8 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen.....	76
Controleverklaring en Besluit tot vaststelling.....	78
12 Controleverklaring verslagjaar 2023 van de onafhankelijk accountant	79
13 Besluit tot vaststelling.....	80
Bijlagen	81
Bijlage A Rechtmatigheidsverantwoording	82
Bijlage B Overzicht materiële vaste activa.....	85
Bijlage C SISA bijlage 2023	86
Bijlage D Overzicht van baten en lasten naar taakvelden.....	93
Bijlage E Beleidsindicatoren 2023	94
Bijlage F Begrippenlijst.....	95
Bijlagen geen onderdeel uitmakend van de jaarrekening	98
Bijlage G Verdeelsleutel bedrijfsvoeringslasten.....	99
Bijlage H Afrekening met deelnemende gemeenten.....	100
Bijlage I Overzicht berekening Vangnetuitkering Inkomen 2023	102

Inleiding

Het fundament van het SOCIAAL DOMEIN

in Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke

Samen
zorgen we
ervoor dat inwoners
zelfstandig(er)
kunnen wonen,
leven en
werken

HET RIJK

Landelijke wetgeving vormt de basis voor lokaal beleid

- Participatiewet
 - Wmo
 - Jeugdwet
 - Inburgering
- IOAW (Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers)
- IOAZ (Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen)
- Bbz (Besluit bijstandverlening zelfstandigen)
- Schuldhulpverlening

GEMEENTEN HARLINGEN, TERSCHELLING, VLIELAND EN WAADHOEKE

Beleidsmedewerkers
ontwikkelen beleid

Gemeenteraden
besluiten over
verordeningen

Colleges van B&W
besluiten over
beleidsregels

PARTNERS

Veel beleid komt tot stand in samenwerking met provinciale en (boven-) regionale partners als Arbeidsmarktregio Fryslân, Sociaal Domein Fryslân, GR Fryslân West

UITVOERING

Gebiedsteams:

Beslissen over inzet van voorzieningen Wmo en jeugdwet

**De Dienst
Noardwest
Fryslân**

De Dienst:

Beslist over de inzet van voorzieningen vanuit de Participatiewet en armoedebestrijding, twee belangrijke pijlers van bestaanszekerheid:

Verzorgt voor de gemeenten de backoffice taken voor de WMO en Jeugdwet

Verzorgt de bedrijfsvoering, administratie, toezicht, contractmanagement, monitoring en rapportage voor de Participatiewet, armoedebelief, Wmo en Jeugdwet

1 Inleiding jaarstukken

Voor u liggen de Jaarstukken 2023 van De Dienst Noardwest Fryslân, bestaande uit het Jaarverslag en de Jaarrekening. In dit hoofdstuk beschrijven we de structuur van de organisatie, de wettelijke kaders waar we rekening mee hebben te houden en de opzet van de jaarstukken.

1.1 Verantwoordelijkheid van De Dienst

Sinds de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling per 1 januari 2021 is De Dienst Noardwest Fryslân een bedrijfsvoeringsorganisatie. Het vaststellen van de beleidskaders (verordeningen en beleidsregels) voor het sociaal domein en de daaraan verbonden financiële keuzes, ligt daarmee bij de gemeenten.

De gemeentelijke beleidsteams in Noardwest Fryslân stellen de beleidsvoorstellen op en betrekken hierbij medewerkers van De Dienst. De besluitvorming vindt plaats in de colleges en raden van de vier aangesloten gemeenten

De Dienst werkt samen met de gemeenten, gebiedsteams en de netwerkpartners en ondersteunt bij het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van het sociaal domein.

De Dienst heeft zowel een rol in de uitvoering van de toegang van het sociaal domein (inkomen en participatie, kwaliteitszorg en advies voor Wmo en jeugd), als in de inkoop en het contractmanagement voor Wmo, participatie en (deels) jeugdhulp. Ook voert De Dienst backofficetaken uit, zoals beschikken, bestellen, betalen en administreren. Het monitoren van cijfermatige ontwikkelingen, het maken van (verbeter)voorstellen, het uitvoeren van kwaliteitscontroles en het geven van advies is ook bij De Dienst belegd. Ten slotte voert De Dienst taken uit op het gebied van toezicht en handhaving, zowel richting burgers als zorgaanbieders.

1.2 De structuur van de organisatie

Het bestuur bestaat uit wethouders van de deelnemende gemeenten. De samenstelling van het bestuur was per 31 december 2023 als volgt:

Naam	Gemeente	Functie
Mevrouw J. Hoekstra- Sikkema	Terschelling	Voorzitter
Mevrouw M. van der Meer	Waadhoeke	Waarnemend voorzitter
De heer P. Schoute	Harlingen	Lid
Mevrouw M. Vellinga-Beemsterboer	Vlieland	Lid

Het management van De Dienst wordt gevormd door:

Naam	Organisatie	Functie
De heer M.J. Jellema	De Dienst	Directeur

1.3 Begroting- en rekeningprocedure

Artikel 34 van de Wet gemeenschappelijke regelingen schrijft het volgende voor:

Begroting

- Het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
- Het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten.

Financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening

- Het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie zendt vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Jaarrekening

- Het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
- Het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan gedeputeerde staten.

Op 13 april 2022 is de Begroting 2023 door het bestuur van De Dienst voorlopig vastgesteld. De definitieve vaststelling heeft plaats gevonden op 13 juli 2022. De Begroting na Wijziging 2023 is op 23 november 2022 door het bestuur voorlopig vastgesteld. De definitieve vaststelling heeft plaats gevonden op 5 april 2023.

1.4 Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het verslagjaar 2023 neemt het bestuur en het management van De Dienst een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Hiermee leggen we verantwoording af over de naleving van de regels die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van De Dienst.

Het bestuur van De Dienst is al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Maar tot nu toe was het nog de accountant die hierover verslag uitbracht en het gesprek voerde met het bestuur. Vanaf 2023 stellen het bestuur en het management dus zelf een rechtmatigheidsverantwoording op, die opgenomen wordt in de jaarrekening. Het bestuur gaat hierover in gesprek met het management en kan zo zijn controlerende en kaderstellende rol beter vervullen. De accountant toetst nog steeds of de jaarrekening getrouw is, oftewel in overeenstemming met de realiteit.

De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van deze jaarrekening. De accountant controleert dus ook of die verantwoording getrouw is. Met andere woorden, of deze toelichting over de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening juist en volledig is opgesteld door het bestuur en het management van De Dienst.

Doordat de Gemeentewet is aangepast kan de accountant geen direct oordeel geven over de rechtmatigheid van alle baten, lasten en balansmutaties in de gehele jaarrekening, zoals tot en met verslagjaar 2022 het geval was. De wettelijke opdracht aan de accountant voor de controle over het verslagjaar 2023 is daarom ook anders geformuleerd, met een indirect oordeel aan de hand van de verantwoording van het management over rechtmatigheid in de jaarrekening. Dit alles met uitzondering van het oordeel over de specifieke uitkeringen, aangezien het directe oordeel hier wel gegeven wordt.

De rechtmatigheidsverantwoording van het bestuur en management van De Dienst is opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering en in bijlage A. De controleverklaring van onze accountant is in hoofdstuk 12 opgenomen.

1.5 Opzet jaarstukken 2023

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Het **jaarverslag** is opgenomen in de hoofdstukken 2 tot en met 6 en bestaat uit

- de programma-verantwoordingen, met inhoudelijke en financiële toelichting
- de paragraaf bedrijfsvoering, waaronder weerstandsvermogen en risicobeheersing,
- de paragraaf financiering.

In de hoofdstukken 7 tot en met 11 is de **jaarrekening** opgenomen, bestaande uit

- de balans
 - het overzicht van baten en lasten
 - de verantwoording van de bedrijfsvoeringslasten.
-
- In hoofdstuk 12 treft u de **controleverklaring** van onze accountant aan.
 - Hoofdstuk 13 bevat het **bestuursbesluit** tot vaststelling van de programmarekening 2023.
 - Het overzicht van de **gemeentelijke bijdragen** is opgenomen in bijlage H.
 - Voor een **begrippenlijst** verwijzen wij u naar bijlage F.

Bespreking en vaststelling

We leggen de jaarstukken ter vaststelling voor aan het bestuur van De Dienst. Ook bespreken we de uitkomst van de jaarstukken met de afzonderlijke gemeenten in de daarvoor geplande planning & control gesprekken. Eventuele vragen en opmerkingen over dit rapport via planningencontrol@sozawe-nw-fryslan.nl insturen.

Jaarverslag 2023

In het jaarverslag beschrijven we de resultaten van de acties die we in 2023 ondernomen hebben om de doelstellingen uit de begroting na wijziging 2023 te behalen

2 Jaarverslag 2023

2.1 Algemeen

Het jaarverslag is opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

2.1.1 Oorlog, inflatie en de impact hiervan op onze uitvoering

Covid-19, geopolitieke ontwikkelingen en oorlogen hebben de afgelopen jaren grote invloed gehad op de samenleving en op de economische situatie in Nederland. Als gevolg van deze ontwikkelingen nam de inflatie sterk toe, wat een grote impact had op de prijsontwikkeling. Hierdoor zijn bijvoorbeeld de energieprijzen sterk gestegen. Verder zien we ook een sterke stijging van de lonen om de koopkracht te compenseren. Daardoor zijn ook de kosten voor voorzieningen binnen het sociaal domein sterk gestegen. Landelijk zijn verschillende regelingen opgezet om inwoners (tijdelijk) te ondersteunen. Een aantal daarvan zijn in 2023 door De Dienst uitgevoerd, zoals de betaling van woon- en leefgeld in verband met de Regeling opvang ontheemden Oekraïne en de uitbetaling van de Energietoeslag.

2.2 Programmaverantwoording 2023

2.2.1 Spotlights per programma

Inkomen: Het aantal cliënten Participatiewet Basis daalt met 6% t.o.v. 2022	Werk en Participatie: We zetten vaker Pastiel, Beschut Werk, en Loonkostensubsidie in	Armoedebestrijding: Er zijn 4330 energietoeslag aanvragen goedgekeurd en uitbetaald
Wmo: Het aantal cliënten Dagactiviteiten blijft afnemen	Jeugdwet: Het aantal cliënten stijgt met 1,9%. De totale lasten stijgen met 12,6% t.o.v. 2022	Bedrijfsvoering: We ontvangen veel meer rente dan verwacht

2.2.2 Financiële samenvatting per programma en overzicht gemeentelijke bijdragen

De totale programmarekening geeft inzicht in de realisaties en begrotingsomvang van de verschillende programma's in het sociaal domein. Voor een totaaloverzicht van het resultaat nemen we in het financiële overzicht ook onze bedrijfsvoeringslasten op.

Programmarekening	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
	a.	b.	c.		
Lasten in euro's					
Inkomen	24.422.326	24.656.129	-233.803	-1%	23.154.654
Werk & Participatie	3.002.868	4.066.056	-1.063.188	-26%	2.362.460
Armoedebestrijding	8.081.116	7.956.040	125.076	2%	8.747.484
Wmo	15.243.790	16.844.604	-1.600.813	-10%	14.818.534
Jeugdwet	22.332.192	19.554.336	2.777.857	14%	19.827.648
Bedrijfsvoering	11.235.003	11.228.336	6.667	0%	10.389.771
Totaal lasten	84.317.295	84.305.500	11.795	0%	79.300.552
Baten in euro's					
Inkomen	762.961	585.079	177.882	30%	933.161
Werk & Participatie	1.097	-	1.097		1.211
Armoedebestrijding	135.856	103.316	32.541	31%	166.007
Wmo	675.003	607.856	67.147	11%	668.916
Jeugdwet	-	-	-		-
Bedrijfsvoering	1.379.146	889.476	489.670	55%	993.196
Totaal baten	2.954.063	2.185.726	768.337	35%	2.762.493
Resultaat	-81.363.232	-82.119.774	756.542	-1%	-76.538.059
Dekking in euro's					
Gemeentelijke bijdragen					
Inkomen	23.659.365	24.071.050	-411.685	-2%	22.221.492
Werk, Participatie	3.001.771	4.066.056	-1.064.285	-26%	2.361.249
Armoedebestrijding	7.945.260	7.852.724	92.535	1%	8.581.477
Wmo	14.568.787	16.236.748	-1.667.960	-10%	14.149.617
Jeugdwet	22.332.192	19.554.336	2.777.857	14%	19.827.648
Bedrijfsvoering	9.855.857	10.338.860	-483.003	-5%	9.396.575
Totaal gemeentelijke bijdragen	81.363.232	82.119.774	-756.542	-1%	76.538.059
Netto resultaat	-	-	-	-	-

De inhoudelijke toelichting op de cijfers en de ontwikkelingen per programma zijn opgenomen onder de programmaverantwoording. We verwijzen hiervoor naar de hoofdstukken 3 (Werk, Participatie en Inkomen), 4 (Armoedebestrijding) en 5 (Wmo en Jeugdwet).

Gemeentelijke bijdragen

De Dienst NWF	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
Gemeente	a.	b.	c.		
Harlingen	22.905.519	24.001.101	-1.095.582	-5%	21.882.856
Terschelling	2.707.858	3.275.711	-567.854	-17%	2.846.069
Vlieland	565.180	556.855	8.325	1%	467.476
Waadhoeke	55.184.675	54.286.107	898.568	2%	51.341.659
Totaal NWF	81.363.232	82.119.774	-756.542	-1%	76.538.059

Incidentele baten en lasten

	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
Incidentele baten en lasten	a.	b.	c.		
Baten en lasten in euro's (per saldo lasten)					
Inkomen	247.611	653.122	-405.511	-62%	173.468
Werk, Participatie	-	-	-		-
Armoedebestrijding	5.630.800	5.206.500	424.300	8%	6.283.200
Wmo	-	-	-		32.254
Jeugdwet	45.498	-	45.498		44.130
Bedrijfsvoering	112.482	100.000	12.482	12%	-
Resultaat	6.036.391	5.959.622	76.770	1%	6.533.052
Dekking in euro's					
Gemeentelijke bijdragen incidenteel					
Inkomen	247.611	653.122	-405.511	-62%	173.468
Werk, Participatie	-	-	-		-
Armoedebestrijding	5.630.800	5.206.500	424.300	8%	6.283.200
Wmo	-	-	-		32.254
Jeugdwet	45.498	-	45.498		44.130
Bedrijfsvoering	112.482	100.000	12.482	12%	-
Totaal gemeentelijke bijdragen incidenteel	6.036.391	5.959.622	76.770	1%	6.533.052
Netto resultaat	-	-	-		-

De incidentele baten en lasten bestaan in 2023 voornamelijk uit:

- Inkomen: Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo) en Regeling opvang ontheemden Oekraïne (ROOO)
- Armoedebestrijding: Energietoeslag
- Jeugdwet: afrekening meerkosten Corona
- Bedrijfsvoering: salariskosten en mutatie WW-voorzieningen ex-werknemers

Wie doet wat in de uitvoering?

PARTICIPATIEWET

Hoe moet ik nu rondkomen nu ik even geen werk meer heb?

EEN VRAAG OVER WERK, INKOMEN OF PARTICIPATIE? DE DIENST HELPT U VERDER.

We bieden een financiële basis aan inwoners die het zelf (even) niet lukt door:
Uitkeringen te verstrekken (bijstand en IOAW) en voorlichting te geven over verdere mogelijkheden voor financiële ondersteuning.

We versterken de zelfredzaamheid van inwoners door:
Ondersteuning naar werk of participatie te organiseren, zodat iedereen volop mee kan doen in de maatschappij.

We faciliteren goede dienstverlening door:

- inkoop- en contractmanagement monitoring, toezicht, verantwoording.
- handhaving en invordering.
- intensieve samenwerking met beleidsmedewerkers van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke.

We verantwoorden uitgaven door:
Financiële monitoring en rapportage voor colleges, raden en gebiedsteams.

We betalen leefgeld aan vluchtelingen uit Oekraïne

We voeren de Wet Inburgering uit
Dat doen we samen met gespecialiseerde partners Connexa, Duo, COA, Stavoor en Pastiel.

richting
A

HET GEBIEDSTEAM
Onze partner als de inwoner zorgvragen heeft die werken in de weg staan.

richting
B

PASTIEL

- helpen mee inwoners naar werk of opleiding te begeleiden
- Pastiel is onderdeel van werkleerbedrijf Empatec.

richting
C

BUREAU ZELFSTANDIGEN FRYSLÂN (BZF)

- Is de uitvoeringsorganisatie voor de Bbz en IOAZ voor bijna alle Friese gemeenten.
- helpt uitkerings-gerechtigden te starten als ZZP-er.
- Helpt ZZP-ers aan een financieel vangnet.

Samen zorgen we ervoor dat inwoners zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken

3 Programma Werk, Participatie en Inkomen

3.1 Inhoudelijke verantwoording

3.1.1 Gemeentelijke verantwoordelijkheid vanuit de Participatiewet

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van inwoners die kunnen werken maar daarbij (al dan niet tijdelijk) hulp nodig hebben. Van gemeenten wordt verwacht dat zij deze doelgroep (inkomens)ondersteuning bieden, zodat zij aan de slag kunnen gaan. Uitgangspunt van de Participatiewet is de eigen verantwoordelijkheid van inwoners om in hun eigen inkomen te voorzien. De Dienst ondersteunt de inwoners hierbij door samen met de inwoner de route naar werk en/of participatie te bepalen. De Dienst werkt hierbij samen in een netwerk met het UWV, Pastiel-Empatec, de gebieds- en eilandteams en tal van andere organisaties.

In de volgende paragrafen lichten we de stand van zaken toe rond de realisatie van de doelstellingen en de financiële verantwoording.

3.1.2 Doelstellingen en acties Werk, Participatie en Inkomen

In 2023 hebben we de volgende acties ondernomen om onze doelstellingen te behalen:

Doelstelling	Status	Acties
Wij implementeren het collegebesluit met betrekking tot de businesscase van het werkleerbedrijf en passen de uitvoering van de Participatiewet aan per 1 januari 2024.	Gereed	Het project Aanpassing Uitvoering Participatiewet (implementatie binnen De Dienst) is vanaf 1 oktober 2023 gestart, in samenwerking met Pastiel. De nieuwe werkwijze hebben we per 1 januari 2024 geïmplementeerd.
Wij passen de speerpunten uit de strategische werkagenda arbeidsmarktregio Friesland toe op de kansrijke sectoren met het oog op werk en participatie voor onze cliënten.	Gereed	De strategische werkagenda arbeidsmarktregio Friesland is in ontwikkeling. Samen met de partijen uit onze arbeidsmarktregio West passen we de speerpunten toe en worden deze de komende jaren verder vorm gegeven.
Samen met het werkleerbedrijf en gemeenten stellen we een integraal jaarplan op.	Gereed	Binnen Harlingen is een jaarplan opgesteld. Dit jaarplan wordt door de betrokken partijen uitgevoerd.

Wij implementeren nieuwe wetgeving vanuit het Breed Offensief per 1 januari 2023.	Gereed	De implementatie heeft tot aanpassingen geleid in de regeling loonkostensubsidie en de persoonlijke begeleiding van cliënten onder de Participatiewet.
Wij handelen 100% van de aanvragen voor levensonderhoud binnen 8 weken af.	Gereed	We verwerken alle aanvragen levensonderhoud op tijd. We plannen afspraken met inwoners binnen een week na aanvraag. De managementinformatie voor het monitoren hiervan is in 2023 geautomatiseerd.
Wij verbeteren het proces van de aanvraag bijzondere bijstand en kunnen makkelijker maatwerk leveren.	Gereed	Voor de energiekosten en de aanvullende beleidsregel is een werkproces opgesteld met ruimte voor maatwerk.
Door proactief een nieuwe werkwijze te implementeren voor het betaalbaar stellen van bewindvoeringskosten, kunnen we in 2023 facturen efficiënter verwerken. Hierdoor vermindert de administratieve werklust.	Gereed	De administratieve last is verminderd en het werk is meer verspreid over het gehele jaar, waarmee we piekbelasting voorkomen. Verder realiseerden we efficiencyvoordelen in de administratieve verwerking.
Wij onderzoeken in 2023 of er een bewindvoerdersportaal opgezet kan worden voor het vergroten van de toegankelijkheid voor bewindvoerders en curators.	Gereed	In plaats van een bewindvoerdersportaal wordt er een nieuwsbrief verstuurd. In deze nieuwsbrief informeren wij de bewindvoerders met de laatste ontwikkelingen en wijzigingen. De feedback hierop is positief en voorkomt herstelwerkzaamheden achteraf.
Wij willen effectiever gebruik maken van de signalen die we vanuit het inlichtingenbureau ontvangen.	Gereed	We screenen signalen en onderzoeken ze zo nodig verder. De doorlooptijd is verkort en de eventuele acties worden sneller doorgevoerd.
We versterken de samenwerking met gebiedsteams.	Gereed	Twee keer per week zijn de Consulanten Inkomen aanwezig bij spreekuren van de Gebiedsteams Harlingen en Waadhoeke. Dit versterkt de samenwerking en integrale aanpak waardoor we de inwoner nog beter van dienst zijn.

3.2 Spotlights Werk, Participatie en Inkomen

In 2023 daalde het aantal inwoners met een bijstandsuitkering meer dan verwacht. Het aantal inwoners met loonkostensubsidie nam iets toe. In 2023 is sprake geweest van forse indexaties, meer dan in de begroting 2023 rekening was gehouden. Desondanks laten de jaarcijfers voor het programma Inkomen een beperkte begrotingsonderschrijding van 2% zien.

De groep inwoners met een uitkering krimpt, maar is ook steeds lastiger bemiddelbaar. De complexere problematiek vraagt veel begeleiding voordat toeleiding naar participatie en/of werk mogelijk is. Pastiel is daarbij onze primaire partner, waardoor we externe re-integratie-bureaus minder inzetten. Dit resulteert voor het programma Werk en Participatie in een onderuitnutting van het Participatiebudget van 26% ten opzichte van de begroting.

3.3 Bestandsontwikkeling Werk en Participatie

3.3.1 Cliënten Werk en Participatie

De bestandsontwikkeling Werk & Participatie laat zien hoeveel cliënten wij ondersteunen bij hun route naar werk en/of participatie.

Bestandsontwikkeling aantal cliënten Werk en Participatie	Jaar 2023	Gemiddelde jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022	Gemiddelde jaar 2022
De Dienst NWF		a.	b.	c.			a.
Trajecten in eigen beheer	1.471	1.206	1.456	-250	-17%	1.572	1.265
Trajecten extern ingekocht	173	128	113	15	14%	202	142
Loonkostensubsidie	142	114	109	5	4%	132	105
Beschut Werken	48	41	29	12	43%	35	31
Pastiel	300	185	114	71	63%	310	168
Rustbestand	135	129		129		157	150
WachtlIJst Beschut Werken	21	12		12		27	20
Inburgering	144	115	152	-37	-24%	130	97
Eindtotaal	2.434	1.931	1.973	-42	-2%	2.565	1.978

De doelgroep Beschut Werk groeit door de reguliere jaarlijkse toename van de taakstelling. Daarnaast hebben de gemeenten Harlingen en de Waadhoeke extra middelen beschikbaar gesteld om de wachtlIJst voor Beschut Werk op te lossen.

In 2023 zien wij de gevolgen hiervan door een daling van de gemiddelde aantallen ten opzicht van 2022.

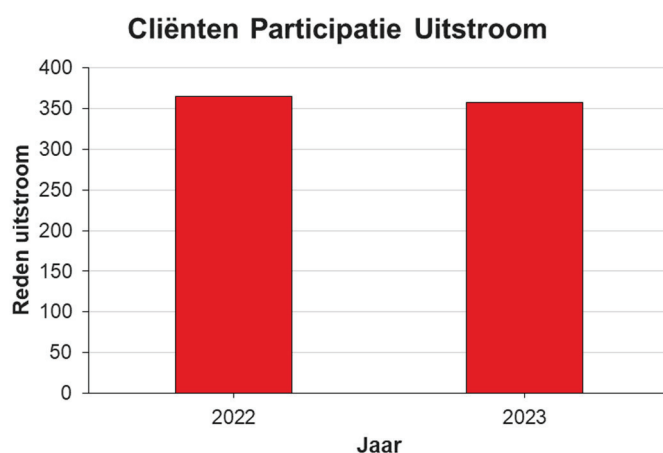
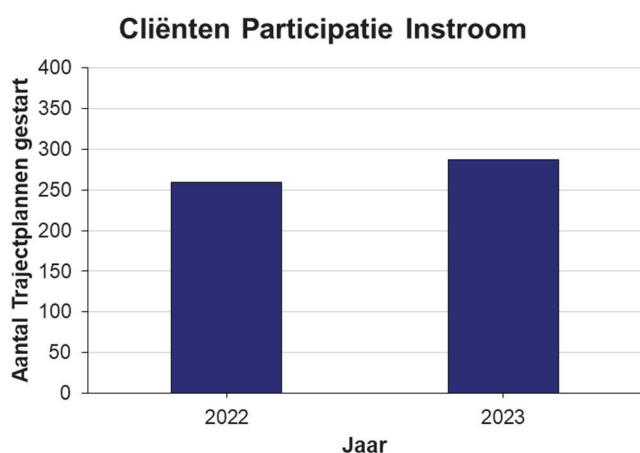
Wij zijn namens de gemeenten ook verantwoordelijk voor de uitvoering van de wet Inburgering (oude en nieuwe wet). Hiervoor starten we inburgeringstrajecten, zoals taalonderwijs. De Rijksoverheid stelt elk half jaar vast hoeveel statushouders gemeenten een plaats moeten geven om te wonen, maar door een gebrek aan woningen wordt die taakstelling voor inburgeraars niet behaald en blijft het aantal inburgeraars achter bij de verwachting. Dit betekent dat er ook minder inburgeringstrajecten ingezet worden, waardoor het aantal inburgeraars lager is dan begroot.

3.3.2 In- en uitstroom cliënten Werk en Participatie

Een bijstandsuitkering kan om verschillende redenen stopgezet worden. De meest voorkomende reden is dat iemand aan het werk gaat en zodoende meer inkomsten heeft dan de bijstandsnorm. In 2022 stroomde 41% van de cliënten uit naar werk, in 2023 was dit 30%.

Ook stroomt een groot aandeel van de bijstandsgerechtigden (63%) uit vanwege verloop. Bijvoorbeeld vanwege het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd, detentie, verhuizen naar een andere gemeente, verhuizing naar het buitenland en het aangaan van een relatie met een partner met voldoende inkomsten.

De volledige uitstroom betreft cliënten die volledig zijn uitgestroomd uit de uitkering. De onderstaande grafiek geeft hier meer inzicht in. Daarnaast kunnen cliënten gedeeltelijk uitstromen, omdat ze bijvoorbeeld parttime aan het werk gaan. Een deel van de uitkering blijft dan in stand. In 2023 is 8,6% van de cliënten gedeeltelijk uitgestroomd.

Deze in- en uitstroom is gebaseerd op gestarte en beëindigde trajectplannen. Een cliënt kan meerdere trajectplannen hebben. Bij het beëindigen van een trajectplan kan hiernaast nog een trajectplan lopen. Dit leidt niet tot een uitstroom van een cliënt uit ons bestand. Naast uitkeringsgerechtigden kunnen er ook mensen (bijvoorbeeld met een arbeidsbeperking)

instromen die werkloos maar werkzoekend zijn. De Dienst ondersteunt deze niet-uitkeringsgerechtigden vanuit de gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Bron: Data De Dienst NWF:

30% heeft in 2023 als
uitstroom reden **Werk**
(2022: 41%)

63% heeft in 2023 als
uitstroom reden **Overig**
(2022: 57%)

7% heeft in 2023 als
uitstroom reden **Scholing**
(2022: 2%)

Bron: Data Divosa:

22,9% is in 2023 uit
de bijstand gestroomd
(Landelijk 23,4%)

8,6% is in 2023
uitgestroomd
naar parttime werk
(Landelijk 7,2%)

Het percentage personen
met loonkostensubsidie
was in 2023 **8,6%**
(Landelijk 8,6%)

3.4 Financiële verantwoording Werk en Participatie

Noardwest Fryslân - Programma Werk en Participatie					
Taakveld	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking c. (c/b) in %	Jaar 2022
	a.	b.			
Lasten in euro's					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie					
Inburgering	480.385	1.120.989	-640.604	-57%	154.464
6.4 WSW en beschut werken (Begeleide participatie)					
Re-integratie TWP	411.756	585.863	-174.107	-30%	339.379
Re-integratie Beschut Werken	326.501	364.500	-37.999	-10%	219.706
Lokale participatie-initiatieven	30.000	30.000	-	0%	30.000
	768.256	980.363	-212.107	-0	589.085
6.5 Arbeidsparticipatie					
Re-integratie TWP	722.919	993.028	-270.109	-27%	681.344
Re-integratie Pastiel	1.031.307	971.676	59.631	6%	937.568
Lokale participatie-initiatieven	-	-	-	-	-
	1.754.226	1.964.704	-210.478	-0	1.618.912
Totale lasten Werk, Participatie en Inkomen	3.002.868	4.066.056	-1.063.188	-26%	2.362.460
Baten in euro's					
6.5 Arbeidsparticipatie					
Debiteuren	1.097	-	1.097	-	1.211
Totale baten Werk, Participatie en Inkomen	1.097	-	1.097	-	1.211
Dekking in euro's					
Gemeentelijke bijdragen structureel	3.001.771	4.066.056	-1.064.285	-26%	2.361.249
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-	-	-	-	-
Gemeentelijke bijdragen	3.001.771	4.066.056	-1.064.285	-26%	2.361.249

Toelichting op de financiën

Product	Toelichting
Samenkracht en burgerparticipatie Inburgering	In de begroting na wijziging 2023 is de volledige taakstelling opgenomen in plaats van de 70% die inburgeringsplichtig is. De taakstelling voor inburgeraars wordt niet behaald door een gebrek aan woningen. Hierdoor is er geen doorstroom en kunnen we geen inburgeringstrajecten inzetten. Dit resulteert in een onderschrijding van de begroting. Het Rijk vergoedt de lasten voor inburgering met een specifieke uitkering.
Begeleide participatie (taakveld WSW en beschut werken) en Arbeidsparticipatie	Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering is dit jaar gedaald. De groep die overblijft, is lastiger bemiddelbaar. De complexere problematiek bij deze groep vraagt veel begeleiding van de casemanager voordat sprake kan zijn van toeleiding naar maatschappelijke participatie en werk. Daarbij is Pastiel onze primaire partner op het gebied van toeleiding

naar werk. Als gevolg hiervan is minder gebruik gemaakt van de dienstverlening van externe re-integratiebureaus. Dit resulteert in de onderuitnutting van het participatiebudget van € 422.585 ten opzichte van de begroting.

3.5 Bestandsontwikkeling Inkomen

3.5.1 Bestandsontwikkeling Inkomen

In de onderstaande tabel is te zien hoeveel cliënten een inkomensvoorziening hebben. Hierin staat gespecificeerd wat voor soort uitkering deze cliënten hebben. De tabel toont in hoeverre de aantallen in de begroting van 2023 zijn gerealiseerd.

Bestandsontwikkeling aantal cliënten Inkomen	Jaar 2023	Gemiddelde Jaar 2023	Begroting		Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022	Gemiddelde Jaar 2022
			na wijziging 2023	Afwijking (a-b)			
De Dienst NWF		a.	b.	c.			
Participatiewet Basis	1.433	1.222	1.325	-103	-8%	1.577	1.296
Participatiewet Inrichting	87	62	70	-8	-11%	110	72
Participatiewet Krediethypotheek	6	4	4	0	0%	6	4
IOAW	91	79	91	-12	-13%	102	87
IOAZ	7	6	7	-1	-14%	11	10
BBZ	16	10	9	1	11%	16	9
Studietoelage	22	16	0	15	-	-	5
Opvang Oekraïense Ontheemden	218	77	0	77	-	142	43
Eindtotaal	1.880	1.476	1.506	-30	-2%	1.966	1.527

3.6 Financiële verantwoording Inkomen

Noardwest Fryslân - Programma Inkomen

Taakveld	Jaar 2023 a.	Begroting na wijziging 2023 b.	Afwijking (a-b) c.	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
----------	-----------------	--------------------------------------	--------------------------	-------------------------	-----------

Lasten in euro's

6.3 Inkomensregelingen					
BUIG	22.365.659	22.456.661	-91.002	0%	21.492.645
Loonkostensubsidie i-deel	1.233.333	1.001.527	231.806	23%	908.534
Loonkostensubsidie Beschut Werken	510.053	525.454	-15.400	-3%	322.534
Uitvoeringslasten TOZO	-79.542	115.098	-194.640	-169%	92.567
Lasten onderzoek BBZ	11.266	19.365	-8.099	-42%	9.170
Opvang ontheemden Oekraïne (ROOO)	327.154	538.024	-210.870	-39%	329.205
Studietoeslag	54.404	-	54.404	-	-
Totale lasten Werk, Participatie en Inkomen	24.422.326	24.656.129	-233.803	-1%	23.154.654

Baten in euro's

6.3 Inkomensregelingen					
Debiteuren BUIG	659.609	408.912	250.697	61%	537.971
Debiteuren TOZO	-	-	-	-	248.303
Debiteuren Bbz	92.108	176.166	-84.058	-48%	146.887
Debiteuren ROOO	11.244	-	11.244	-	-
Totale baten Werk, Participatie en Inkomen	762.961	585.079	177.882	30%	933.161

Dekking in euro's

Gemeentelijke bijdragen structureel	23.411.754	23.417.929	-6.175	0%	22.048.024
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	247.611	653.122	-405.511	-62%	173.468
Gemeentelijke bijdragen	23.659.365	24.071.050	-411.685	-2%	22.221.492

Toelichting op de financiën

Product	Toelichting
Lasten Inkomstenregelingen BUIG	De lasten BUIG (bijstandsuitkeringen) liggen € 91.002 lager dan begroot. De bijstandsuitkeringen zijn per 1 januari 2023 en juli 2023 geïndexeerd met 10,15% en 3,13% in verband met de stijging van het bruto wettelijk minimumloon. Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering is daarentegen gedaald. Hierdoor is, ondanks de forse indexaties, toch sprake van een beperkte begrotingsonderschrijding.
Loonkostensubsidie I-deel	De lasten voor loonkostensubsidie nemen de afgelopen jaren toe. Het aantal inwoners met loonkostensubsidie is hoger dan begroot. Daarnaast is ook sprake van hogere indexaties dan verwacht. We zien daardoor een lastenoverschrijding van 23% ten opzichte van de begroting 2023.

• Uitvoeringlasten TOZO	Op de uitvoeringslasten TOZO heeft een correctie plaatsgevonden. De bijdrage hiervoor was al ontvangen voor de komende jaren.
• Giraal leefgeld Oekraïners	De regeling Opvang ontheemden Oekraïne loopt van juli 2022 tot 4 maart 2025. De lasten in verband met deze regeling worden volledig vanuit het Rijk vergoed. De lasten in 2023 vallen 39% lager uit dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de regeling vanaf 1 februari 2023 is gewijzigd. Als een vluchteling van 18 jaar of ouder gaat werken of een uitkering ontvangt, wordt het leefgeld van het hele gezin stopgezet.

Wie doet wat in de uitvoering?

ARMOEDE- BESTRIJDING

Hoe moet ik nu alle rekeningen betalen?

**EEN VRAAG
OVER INKOMENS-
ONDERSTEUNING?
DE DIENST
HELPT U VERDER.**

We bieden waar nodig financiële ondersteuning

Energietoeslag, Bijzondere Bijstand, Individuele inkomensvoet, Compensatieregeling Eigen Risico, Studietoelag, AV Frieso.

We beschikken, betalen en controleren voorzieningen op grond van de WGS

(Wet gemeentelijke schuldhulpverlening).

We geven advies en voorlichting

Over allerlei mogelijkheden van inkomensondersteuning, via de Dienst of andere aanbieders.

We faciliteren goede dienstverlening

- Zorgvuldig monitoring, toezicht, verantwoording.
- Intensieve samenwerking met beleidsmedewerkers van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke.

BEWIND- VOERDERS

Een rechter bepaalt wie bewindvoering krijgt

Minima krijgen kosten bewindvoering vergoed vanuit bijzondere bijstand.

KREDIETBANK NEDERLAND

Is de toegang tot schuldhulp. De Dienst beschikt en betaalt de schuldhulp, de Kredietbank voert uit.

HET GEBIEDSTEAM

Een belangrijke partner: voert vroegsignalering en het Participatiefonds uit, is de toegang tot onder andere de jeugdfondsen.

Samen
zorgen we
ervoor dat inwoners
zelfstandig(er)
kunnen wonen,
leven en
werken

Andere aanbieders van minima- regelingen

- Sam& voor alle kinderen
- Gemeenten
- Jeugdfonds Sport en Cultuur
- Stichting Leergeld

4 Programma Armoedebestrijding

4.1 Inhoudelijke verantwoording

4.1.1 Gemeentelijke verantwoordelijkheid vanuit armoedebestrijding

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor (tijdelijke) inkomensondersteuning. De opgave is dan ook om een (tijdelijk) financieel vangnet te bieden aan mensen die dit nodig hebben. Dat wil zeggen een inkomen verstrekken wanneer iemand hier recht op heeft en waar nodig aanvullende inkomensondersteuning en/of schuldhulpverlening aan te bieden. Deze opgave richt zich vooral op maatregelen die moeten voorkomen dat mensen in financiële problemen komen.

Vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening hebben gemeenten de verantwoordelijkheid om schuldhulpverlening te bieden aan inwoners die dat nodig hebben. De Noardwest-gemeenten zetten daarom verschillende (financiële) regelingen in via de gebiedsteams en De Dienst. De Dienst, gebiedsteams en Kredietbank Nederland werken intensief samen op dit terrein. Daarnaast richten we ons op preventie en vroegsignalering: het voorkomen van (problematische) schulden bij inwoners, het bevorderen van hun financiële zelfredzaamheid en zo vroeg mogelijk hulp bieden bij het ontstaan van schulden.

4.1.2 Doelstellingen en acties Armoedebestrijding

In 2023 hebben we de volgende acties ondernomen om onze doelstellingen te behalen:

Doelstelling	Status	Acties
Wij voorzien inwoners tijdig van inkomens en/of financiële ondersteuning op crisismaatregelen (zoals de energiecrisis).	Gereed	De uitbetaling van de energietoeslag heeft tijdig plaats gevonden. De wijziging in de regeling leefgeld Oekraïne is tijdig voor 1 februari 2023 doorgevoerd. Ondanks deze extra werkzaamheden zijn daarnaast ook de andere reguliere regelingen goed en tijdig uitgevoerd.
Wij dragen samen met de gemeenten zorg voor het uitvoeren en implementeren van de vastgestelde armoedeagenda.	Gereed	De acties uit de armoedeagenda voeren we samen met de gemeenten uit. Daarnaast startten we samen met onze ketenpartners met het vormgeven van de nieuwe bestaanszekerheidsagenda. We waren ook aanwezig op diverse

- Wij verhelderen de afspraken rondom contractbeheer, advisering en uitvoering op het gebied van Schuldhulpverlening.

energiemarkten om inwoners te informeren en vragen te beantwoorden.

We pakten advisering richting beleid en uitvoering constructief op. De adviseurs nemen deel aan het schulddienstverleningsoverleg wat bijdraagt aan een betere samenwerking met gemeenten.

4.2 Spotlights Armoedebestrijding

De energietoeslag 2023 is uitgekeerd. Inwoners die eerder al energietoeslag ontvingen en ook aan de nieuwe voorwaarden voldeden, kregen de energietoeslag in december automatisch uitgekeerd. Vanaf januari t/m mei 2024 konden overige inwoners alsnog een aanvraag indienen als ze voldeden aan de nieuwe voorwaarden. Er zijn 4330 aanvragen goedgekeurd en uitbetaald.

De gemeentelijke bijdragen voor armoedebestrijding vallen in totaal 1% lager uit dan begroot.

Aantal toegekende aanvragen Armoedebestrijding

	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %
	a.	b.	c.	
Aantal cliënten				
AV Frieso	2175	2.255	-61	-3%
Bijzondere bijstand bewindvoering	597	447	25	6%
Aantal toegekende aanvragen				
Bijzondere bijstand vergunninghouders	27	44	-14	-32%
Bijzondere bijstand energietoeslag	4330	4005	758	19%
Compensatieregeling Eigen Risico	471	487	3	1%
Individuele Inkomensloeslag	731	841	-30	-4%

4.3 Financiële verantwoording Armoedebestrijding

Noardwest Fryslân - Programma Armoedebestrijding						
Taakveld		Jaar 2023 a.	Begroting na	Afwijking		
			wijziging 2023 b.	(a-b) c. (c/b) in %	Afwijking Jaar 2022	
Lasten in euro's						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	111.613	49.277	62.336	127%	64.758
6.3	Inkomensregelingen	7.969.503	7.906.763	62.740	1%	8.682.727
Totale lasten Armoedebestrijding		8.081.116	7.956.040	125.076	2%	8.747.484
Baten in euro's						
6.3	Inkomensregelingen	135.856	103.316	32.541	31%	166.007
Totale baten Armoedebestrijding		135.856	103.316	32.541	31%	166.007
Dekking in euro's						
	Gemeentelijke bijdragen structureel	2.314.460	2.646.224	-331.765	-13%	2.298.277
	Gemeentelijke bijdragen incidenteel	5.630.800	5.206.500	424.300	8%	6.283.200
Gemeentelijke bijdragen		7.945.260	7.852.724	92.535	1%	8.581.477

Toelichting op de financiën

Product	Toelichting
Samenkracht en burgerparticipatie	De tarieven van de kinderopvang zijn verhoogd. Ook zien we dat er door meer ouders van kinderopvang gebruik is gemaakt. Hierdoor vallen de lasten in 2023 ruim tweemaal hoger uit dan begroot.
Inkomensregeling Energietoeslag	De lasten voor de energietoeslag zijn 8% hoger dan begroot. In februari 2023 is een voorschot betaald van € 500. In december is nog eens € 800 betaald aan inwoners die ook voldeden aan de nieuwe voorwaarden. Vanaf januari t/m mei 2024 konden overige inwoners alsnog een aanvraag indienen als ze voldeden aan de nieuwe voorwaarden.
Schuldhulpverlening	De lasten schuldhulpverlening zijn lager dan begroot. We zien nog steeds dat de aanmeldingen teruglopen ten opzichte van de voorgaande jaren.

Wie doet wat in de uitvoering? WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING 2015 (WMO)

Hoe moet ik nu nog
boven komen?

**EEN VRAAG OVER
ZELFSTANDIG WONEN OF
MEEDOEN IN DE MAATSCHAPPIJ?
HET GEBIEDSTEAM
HELPT U VERDER.**

HET GEBIEDSTEAM :

- Bepaalt samen met de inwoner welke ondersteuning ingezet wordt.
- Informeert De Dienst over de in te zetten Wmo-ondersteuning.

ZORGAANBIEDERS EN LEVERANCIERS

- Leveren o.a. huishoudelijke hulp, collectief vervoer, begeleiding, dagbesteding en scootmobielen.

**De Dienst
Noardwest
Fryslân**

HET CAK
Verzorgt de
inning van de eigen
bijdragen voor de
Wmo-voorzieningen.

We verzorgen de administratie: beschikken, bestellen, betalen

- Administratie en cliënt-communicatie.
- Opdracht verstrekken aan zorgaanbieders.
- Verwerken facturen en informeren CAK en SVB.

We ondersteunen de gebiedsteams

Met onder andere inhoudelijke expertise, juridisch advies, contractmanagement.

We faciliteren goede dienst- verlening

- Inkoop en contractbeheer van ca 100 gecontracteerde zorgaanbieders in de regio.
- Rechtmatigheids- en kwaliteits-toezicht op zorgaanbieders en leveranciers.
- Intensieve samenwerking met beleidsmedewerkers van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke.

We verantwoorden uitgaven

Financiële monitoring en rapportage voor gebiedsteams, colleges en raden.

**Samen
zorgen we
ervoor dat inwoners
zelfstandig(er)
kunnen wonen,
leven en
werken**

Wie doet wat in de uitvoering?

JEUGDWET

Ik ben zo moe door de aandacht die ze van me vraagt.

Samen zorgen we ervoor dat inwoners zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken

ZORGAANBIEDER

- Bepaalt welke Jeugdwet-ondersteuning **precies** nodig is om de doelen te bereiken.
- Levert vooral: begeleiding, behandeling en opvang.
- Communiqueert met De Dienst over de indicatie en facturatie.

EEN VRAAG OF PROBLEEM ROND OPVOEDEN OF OPGROEIEN?

Het gebiedsteam of een directe verwijzer (Bijvoorbeeld huisarts) helpt u verder.

HET GEBIEDSTEAM OF DE VERWIJZER:

- Bepaalt of er jeugdhulp nodig is en stelt de doelen vast.
- Bepaalt (in overleg met de inwoner) **welke zorgaanbieder** passende ondersteuning kan bieden.

Op de achtergrond:
Ondersteunt De Dienst

We ondersteunen de gebiedsteams

Met onder andere inhoudelijke expertise, juridisch en financieel advies, contractmanagement.

We verzorgen de administratie: beschikken, bestellen, betalen

- Controleren of de zorgaanbieders zich aan de spelregels houden.
- Opdracht verstrekken aan zorgaanbieders.
- Facturen verwerken en betalen.

We faciliteren goede dienstverlening

- Inkoop en contractmanagement van zorgaanbieders die niet door SDF gecontracteerd zijn.
- Rechtmatigheidstoezicht op de zorgaanbieders.
- Begeleiding bij de nieuwe inkoop van jeugdhulp door SDF.
- Intensieve samenwerking met beleidsmedewerkers van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke.

We rapporteren uitgaven

Met rapportages geven we inzicht in hoeveel inwoners we hebben geholpen en hoeveel dit kost.

Sociaal Domein Fryslân
Verzorgt provinciale inkoop en strategisch contractmanagement van zorgaanbieders.

5 Programma Wmo en Jeugdwet

5.1 Inhoudelijke verantwoording

5.1.1 Gemeentelijke verantwoordelijkheid vanuit de Wmo en de Jeugdwet

Gemeenten hebben de wettelijke taak om ervoor te zorgen dat hun inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen wonen en vanuit hun eigen leefomgeving mee kunnen doen aan de samenleving (Wmo). Vanuit de Jeugdwet hebben gemeenten de taak dat jeugdigen veilig en gezond kunnen opgroeien tot volwassenen die regie kunnen voeren over hun leven.

De Dienst voert taken uit op het gebied van de Wmo en Jeugdwet voor de gemeenten in Noardwest Fryslân. Vanuit deze taken regelen wij voor gemeenten vele zaken zoals:

- De toegang tot applicaties
Systeeminstellingen, Digitaliseren en Innovatie, Berichtenverkeer (technisch)
- De administratieve verwerking van voorzieningen en betalingen
Procesbewaking, Beschikken, Bestellen, Betalen, Berichtenverkeer (uitvoering)
- Kwalitatieve zaken:
Inkoop en Contractbeheer, Bezwaar en Beroep, Handhaving en Toezicht, Beleidsimplementatie
- Het beheersen van de planning en control cyclus
Begroten, Monitoren en Verantwoorden

Wij zijn een belangrijke informatiebron voor de gemeenten op het gebied van wet- en regelgeving, inkoop Maatwerkvoorzieningen Sociaal Domein en beheer van contracten, processen, financiën en overige vraagstukken en actualiteiten. Hiernaast adviseren wij de gemeenten en hun gebiedsteams gevraagd en ongevraagd over passende oplossingen voor cliënten en onze gezamenlijke ketenprocessen. Hiervoor schakelen wij eventueel ook met onze ketenpartners, zoals aanbieders, Sociaal Domein Fryslân (SDF), Sociale verzekeringsbank (SVB), Centraal Administratie Kantoor (CAK) en de Adviesraad Sociaal Domein.

5.1.2 Doelstellingen en acties Wmo en Jeugdwet 2023

In 2023 werkten wij aan de volgende doelstellingen en acties om de gemeenten en hun gebiedsteams optimaal te kunnen adviseren en faciliteren bij hun taken in de uitvoering van de Wmo en de Jeugdwet.

Doelstelling	Status	Acties
Wij voeren onze inkoop- en implementatieprojecten tijdig uit op basis van Rijks-, provinciaal en lokaal beleid.	Gereed	Wij hebben Extern Medisch en Bouwkundig Advies ingekocht. De implementatie van de nieuwe inkoop Jeugd hebben we voorbereid voor 2024.
Wij participeren in het project 'Toekomstbestendige Wmo'.	Gereed	Wij hebben een verkorte werkwijze aanvraag/mutatie voor gebiedsteams en inwoners geïmplementeerd. Het project wordt in 2024 geëvalueerd door de gemeenten.
Wij dragen samen met de gemeenten zorg voor het uitvoeren en implementeren van de verordening en beleidsregels.	Gereed	Wij denken actief mee in het opstellen van verordening en beleidsregels. We verhelderen afspraken rondom contractbeheer, inkoop en uitvoering. Wij adviseren Gebiedsteams in het toepassen van nieuw beleid.
Wij zetten verder in op digitalisering. Voor 2023 brengen we de processen in beeld en verbeteren deze door middel van digitalisering / automatisering zodat deze verder gestroomlijnd worden.	Gereed	We hebben verbeteringen doorgevoerd ten aanzien van het koppelen van documenten voor het digitaal archief en het afsluiten van werkprocessen.
Wij professionaliseren het contractmanagement.	Gereed	Er is een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd voor de geleverde diensten van het collectief vervoer voor het platteland. Verder is er een Contractmanager Jeugd & Participatie aangesteld.
Wij werken in 2023 nog meer data-gestuurd.	Gereed	Wij hebben succesvol thematisch onderzoek naar dagactiviteiten uitgevoerd.

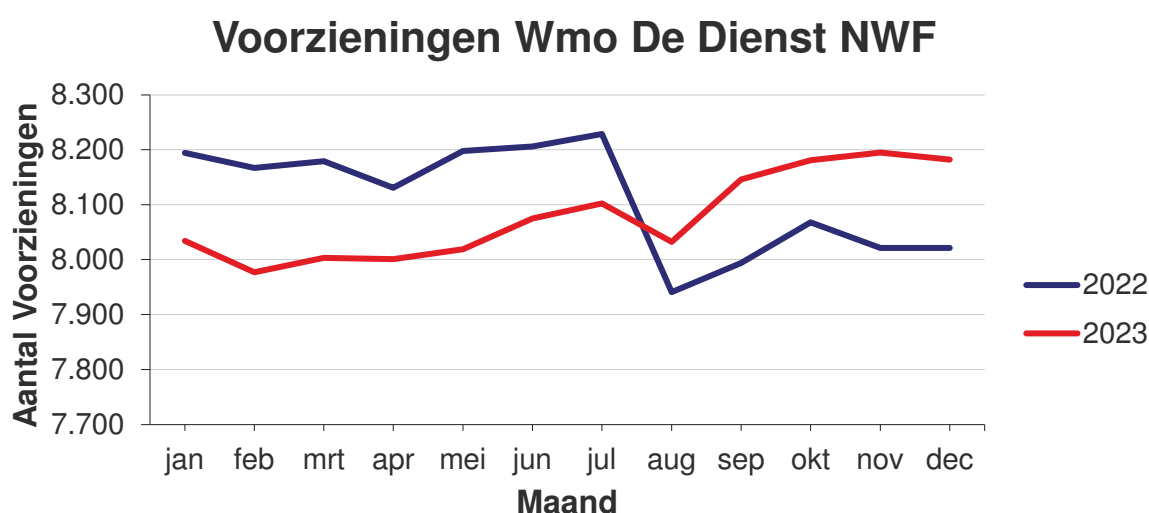
5.2 Spotlights Wmo

De gemeentelijke bijdragen voor de Wmo zijn 10% lager dan begroot. Dit is grotendeels te verklaren door lagere kosten voor Maatwerkvoorzieningen (collectief vervoer), Begeleiding (individuele begeleiding) en Dagbesteding (dagactiviteiten).

5.3 Bestandsontwikkeling Wmo

5.3.1 Voorzieningen Wmo

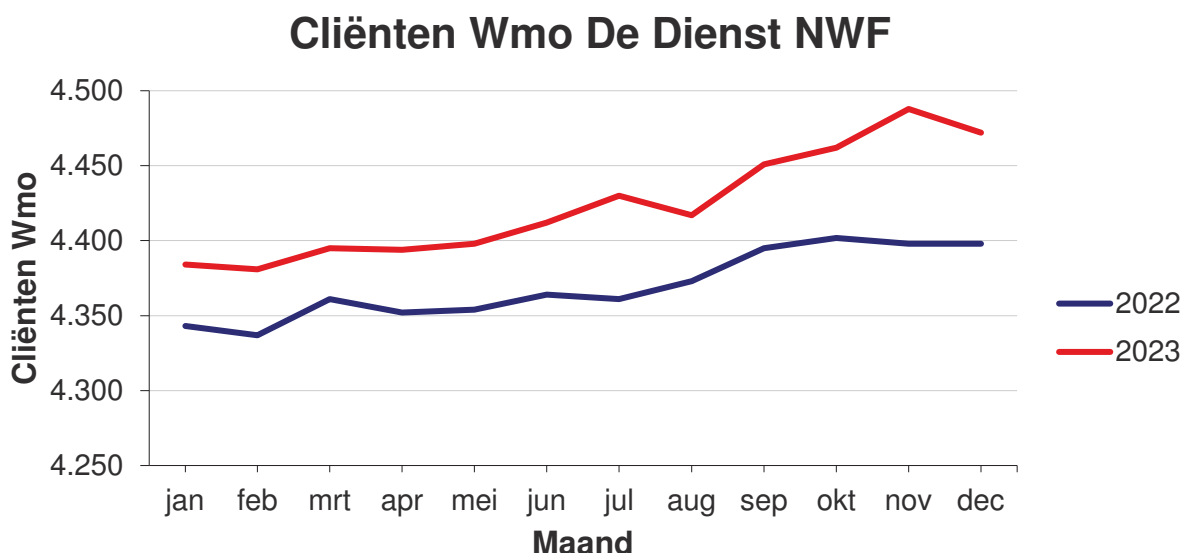
In de overzichten op de volgende pagina's geven wij het aantal voorzieningen weer tot en met 31 december 2023.

Bestandsontwikkeling aantal voorzieningen Wmo (gemiddelden)	dec-23	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
De Dienst NWF		a.	b.	c.		
Begeleiding	1.108	1.141	1.088	53	5%	1.226
Huishoudelijke Ondersteuning	2.143	2.143	2.142	1	0%	2.032
Kortdurend Verblijf	1	1	3	-2	-67%	1
Rolstoelvoorzieningen	562	544	525	19	4%	532
Vervoersvoorzieningen	3.421	3.380	3.780	-400	-11%	3.506
Woonvoorzieningen	771	772	674	98	15%	674
PGB	138	130	126	4	3%	139
Eindtotaal	8.144	8.111	8.338	-227	-3%	8.109

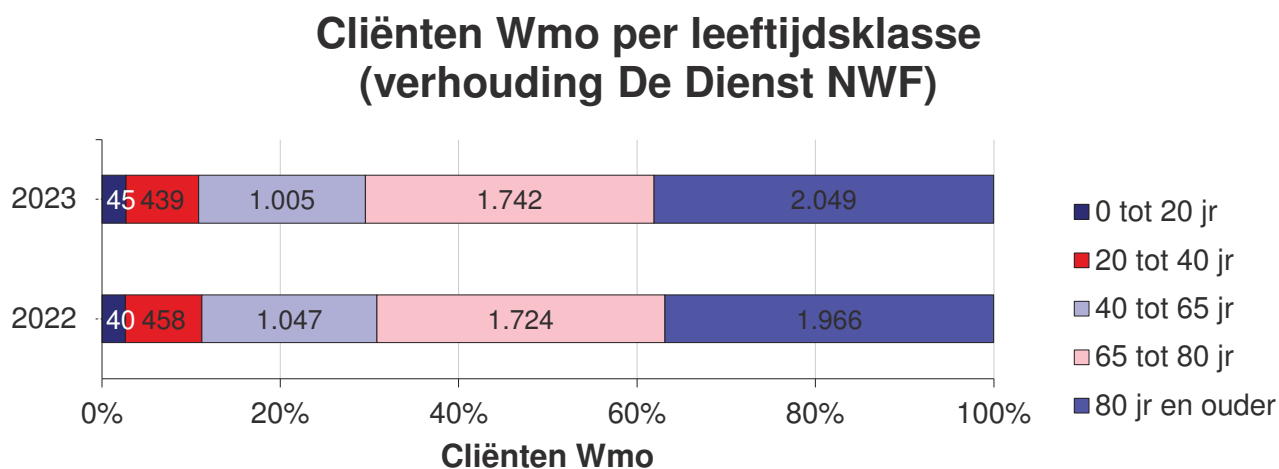
5.3.2 Cliënten Wmo

De volgende overzichten geven inzicht in het verloop en de leeftijdsopbouw van de cliënten. Ook in 2023 nam het aantal cliënten licht toe. Eind december 2023 waren er 4.470 cliënten met een Wmo-voorziening.

Verreweg de meeste Wmo-clients zijn ouder dan 65 jaar. Cliënten in deze leeftijdscategorie hebben naast de voorziening collectief vervoer vaak ook Huishoudelijke Hulp of een hulpmiddel. In de leeftijdscategorie 0 en 20 jaar hebben cliënten vaak een hulpmiddel, terwijl er in de leeftijdscategorieën 20 tot 65 jaar er vaker (tijdelijk) individuele begeleiding ter bevordering van de zelfredzaamheid wordt ingezet.

De leeftijdsopbouw van de cliënten is als volgt:

5.3.3 Kengetallen Wmo 2023

7,4% van de **Inwoners** heeft een Wmo-indicatie
(2022: 7,5%)

Cliënten hadden gemiddeld
2,4 uur per week
Huishoudelijke Hulp
(2022: 2,5 uur)

Een cliënt had gemiddeld
2,2 Wmo-voorzieningen
(2022: 2,5)

98 aanbieders verleenden
hulp verleenden Wmo-
ondersteuning
(2022: 98)

Er stroomden **779 nieuwe**
cliënten in. Er stroomden
711 cliënten uit.

Wij betaalden **55.785**
declaraties in 2023 uit
(2022: 54.629)

5.4 Financiële verantwoording Wmo

Noardwest Fryslân - Programma Wmo					
Taakveld	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
	a.	b.	c.		
Lasten in euro's					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-	-	-		-
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	71.324	93.000	-21.676	-23%	66.025
6.6 Maatwerkvoorzieningen	2.974.623	3.363.968	-389.344	-12%	2.464.836
6.71a Huishoudelijke hulp	6.907.908	6.942.879	-34.971	-1%	6.421.002
6.71b Begeleiding	3.639.405	4.138.870	-499.465	-12%	3.821.200
6.71c Dagbesteding	1.650.529	2.305.886	-655.357	-28%	2.013.217
6.71d Overige maatwerkarrangementen	-	-	-		32.254
6.81a Beschermd wonen	-	-	-		-
Totale lasten Wmo	15.243.790	16.844.604	-1.600.813	-10%	14.818.534
Baten in euro's					
6.6 Maatwerkvoorzieningen	110.583	74.564	36.019	48%	72.905
6.71a Huishoudelijke hulp	561.424	533.292	28.132	5%	530.573
6.71d Overige maatwerkarrangementen	2.996	-	2.996		65.438
Totale baten Wmo	675.003	607.856	67.147	11%	668.916
Dekking in euro's					
Gemeentelijke bijdragen structureel	14.568.787	16.236.748	-1.667.960	-10%	14.117.363
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	-	-	-		32.254
Gemeentelijke bijdragen	14.568.787	16.236.748	-1.667.960	-10%	14.149.617

Toelichting op de financiën

Product	Toelichting
Lasten Maatwerkvoorzieningen - Collectief vervoer - Rolstoelvoorzieningen - Vervoersvoorzieningen	Op collectief vervoer zien we een grote onderschrijding ten opzichte van de begroting na wijziging. De coronaperiode is de afgelopen jaren van grote invloed geweest op het gebruik van collectief vervoer. Na een sterke daling zien we nu dat inwoners weer langzaam meer gebruik maken van deze voorziening. Maar nog lang niet op niveau van voor de coronaperiode. We zien een onderschrijding op de rolstoelvoorzieningen ten opzichte van de begroting. Op de vervoersvoorzieningen is er een onderschrijding van 3% ten opzichte van de begroting. Dit komt doordat het aantal voorzieningen lager uitvalt dan begroot.

○ Woonvoorzieningen	De kosten voor woonvoorzieningen vallen 15% hoger uit dan begroot. De toegenomen kosten hangen samen met een stijging van het aantal voorzieningen. Daarentegen zien we dat de gemiddelde prijs per voorziening daalt. Er worden dus meer inwoners geholpen met kleinere voorzieningen.
• Huishoudelijke hulp	De kosten voor huishoudelijke hulp zijn vrijwel gelijk aan het voor 2023 begrote bedrag.
• Begeleiding	Er is sprake van een onderschrijding van 12% ten opzichte van de begroting. Dit komt mede door een daling van het aantal voorzieningen individuele begeleiding basis. De andere producten individuele begeleiding dalen ook, maar in mindere mate. We komen zelfs onder het kostenniveau van 2022 uit.
• Dagbesteding	Ook wat betreft dagactiviteiten zien we een forse onderschrijding van 28% ten opzichte van de begroting. Dit komt door een daling van het aantal voorzieningen. Ook is het gemiddeld aantal uren per voorziening gedaald. Ook hier komen we qua kosten lager uit dan de realisatie in 2022.
• Totaal	De gemeentelijke bijdragen vallen 10% lager uit dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door collectief vervoer, individuele begeleiding en dagactiviteiten.

5.5 Spotlights Jeugdwet

De totale lasten zijn € 2,78 miljoen (14%) hoger dan begroot. We zien landelijk dat gemeenten blijvend moeite hebben om de kosten van jeugdhulp goed in te schatten en dat de algemene trend is dat kosten blijven stijgen. Voor onze regio wordt dit veroorzaakt door een steeds toenemende zorgzwaarte, hoge tariefindexaties, oplopende wachtlijsten en een steeds hoger aandeel jongeren met jeugdhulp.

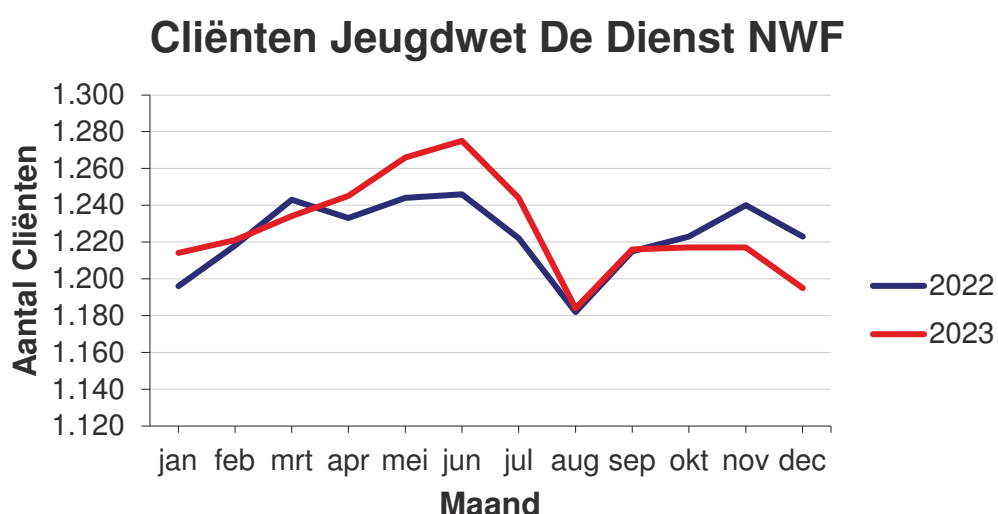
Het aantal jeugdigen met pleegzorg en verblijf is vanaf 2021 20% gedaald. In het kader van 'kinderen laten opgroeien in de thuissituatie' is dit een positieve ontwikkeling.

Gebiedsteams en gecertificeerde instellingen hebben vaker moeite om cliënten met een hulpvraag voor verblijf en behandeling bij de provinciaal gecontracteerde aanbieders te plaatsen, vooral door oplopende wachtlijsten. Hierdoor worden steeds vaker lokale vaststellingsovereenkomsten (VOK) met niet-gecontracteerde, maar wel gekwalificeerde jeugdhulpaanbieders afgesloten (2023: 69; 2022: 48). De totale lasten van deze 'VOK's nemen hierdoor fors toe van € 689.000,- in 2022 naar € 1.076.000 in 2023.

5.6 Bestandsontwikkeling Jeugdwet

5.6.1 Cliënten Jeugdwet

In deze paragraaf richten wij ons op het verloop van het aantal cliënten met een indicatie vanuit de Jeugdwet. Het uniek aantal cliënten in 2023 bedraagt 1.786 (2022: 1.752).

Hersteltrajecten

Uit de grafiek blijkt dat het aantal cliënten met jeugdhulp ten opzichte van het voorgaande jaar stijgt. Deze ontwikkeling is niet onverwacht: in de begroting na wijziging was hier al rekening mee gehouden. Als we kijken naar het eerste deel van de grafiek dan zien we in het eerste halfjaar van 2023 een stijging. Vooral het aantal geïndiceerde hersteltrajecten steeg toen tot gemiddeld 823 per maand, terwijl dit aantal in dezelfde periode in 2022 op gemiddeld 771 per maand lag. We zien de toename vooral aan de kant van de gemeentelijke verwijzing en in de leeftijdsgroepen 0 t/m 4 jaar en 12 t/m 15 jaar.

Dyslexie

Als we kijken naar het tweede deel van de grafiek dan zien we vanaf augustus 2023 weer een stijging. Vanaf dit punt nam het aantal dyslexietrajecten toe naar gemiddeld 130 per maand, terwijl dit aantal in dezelfde periode in 2022 op gemiddeld 112 per maand lag. Het aantal trajecten ligt hoger dan begroot. De gemeente heeft geen invloed op de toekenning van deze voorzieningen: deze verantwoordelijkheid ligt bij de scholen.

Lokale Inkoop

Gebiedsteams en de gecertificeerde instellingen hadden in 2023 vaker moeite om cliënten met een hulpvraag voor verblijf en behandeling bij de provinciaal gecontracteerde jeugdhulpaanbieders te plaatsen. Dit komt vooral door oplopende wachtlijsten. Hierdoor zijn regelmatig lokale vaststellingsovereenkomsten (VOK) met niet-gecontracteerde, maar wel gekwalificeerde jeugdhulpaanbieders afgesloten. In 2022 bedroeg het gemiddeld aantal voorzieningen voor lokale inkoop 23 per maand. In 2023 liep dit aantal op tot gemiddeld 31 per maand. In de begroting was deze stijging niet voorzien. De kosten van deze zorg zijn gemiddeld gezien ook hoger dan het reguliere zorgaanbod omdat het vaak gaat om heel specialistische zorg. De lokale inkoop leidt in de praktijk dan ook vaak tot extra kosten.

5.6.2 Kengetallen Jeugd 2023

13,8% van de jeugdigen **tot en met 17 jaar** heeft een indicatie vanuit de Jeugdwet
(2022: 13,7%)

De gemiddelde financiële verplichting voor jeugdigen met **SJH** bedraagt € 8.013 per jaar (2022: € 7.133)
(SJH = Specialistische Jeugdhulp:Herstel / Duurzaam / Dyslexie)

Een jeugdige had gemiddeld **1,79** Jeugdwet **voorzieningen**
(2022: 1,76)

18% van het aantal jeugdigen heeft een indicatie voor Pleegzorg / Verblijf / Maatregel GI
(2022: 19%)

Er stroomden 455 nieuwe cliënten in. Er stroomden **696 cliënten** uit.
677 bestaande cliënten ontvingen weer een (aangepaste) indicatie.

50% van de jeugdigen met Herstel heeft een indicatie voor een traject van meer dan € 10.000
(2022: 47%)

5.6.3 Bestandsontwikkeling cliënten Jeugdwet per productcategorie

Bestandsontwikkeling aantal cliënten Jeugdwet	Dec. 2023	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
De Dienst NWF		a.	b.	c.		
SJH: Herstel	758	1.282	1.287	-5	0%	1.251
SJH: Duurzaam	175	256	298	-42	-14%	300
SJH: Dyslexie	117	177	157	20	13%	148
SJH: Lokaal	21	48	23	25	109%	26
SJH: Crisis	1	29	36	-7	-19%	39
SJH: Overig	52	72	72	-	0%	68
SJH: Hoog	1	5	10	-5	-50%	10
Pleegzorg	82	95	126	-31	-24%	104
Verblijf en Thuisplus	83	113	139	-26	-19%	128
Jeugdbescherming	144	182	189	-7	-4%	190
Jeugdreclassering	14	24	25	-1	-4%	25
LTA	1	3	7	-4	-57%	3
PGB	18	23	25	-2	-8%	25
Eindtotaal	1.467	2.309	2.394	-85	-4%	2.317

SJH: Lokaal betreft met name individuele vaststellingsovereenkomsten.

SJH: Overig betreft met name medicatiecontroles.

5.7 Financiële verantwoording Jeugdwet

Noardwest Fryslân - Programma Jeugdwet						
Taakveld		Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
		a.	b.	c.		
Lasten in euro's						
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	13.904.086	11.421.519	2.482.567	22%	11.306.090
6.73a	Pleegzorg	1.365.212	1.562.085	-196.873	-13%	1.435.467
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	4.565.851	3.768.024	797.827	21%	4.207.436
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	345.780	292.102	53.678	18%	272.039
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	394.722	544.606	-149.884	-28%	477.161
6.74c	Gesloten plaatsing	-	1.966	-1.966	-100%	1.648
6.82a	Jeugdbescherming	1.597.114	1.769.400	-172.286	-10%	1.914.957
6.82b	Jeugdreclassering	159.427	194.634	-35.207	-18%	212.850
Totale lasten Jeugdwet		22.332.192	19.554.336	2.777.857	14%	19.827.648
Baten in euro's						
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	-	-		-
Totale baten Jeugdwet		-	-	-		-
Dekking in euro's						
	Gemeentelijke bijdragen structureel	22.286.694	19.554.336	2.732.359	14%	19.783.518
	Gemeentelijke bijdragen incidenteel	45.498	-	45.498		44.130
Gemeentelijke bijdragen		22.332.192	19.554.336	2.777.857	14%	19.827.648

Toelichting op de financiën

Product	Toelichting																															
• Jeugdhulp zonder verblijf overig ○ Hersteltrajecten	Vergeleken met 2022 (uitgangspunt van de begroting na wijziging 2023) zijn de kosten van hersteltrajecten in 2023 gestegen. Dit komt door: 1. een gemiddelde prijsindexatie van 5,2% ten opzichte van de tarieven van 2022. 2. een toename van het aantal cliënten met 2,5%. 3. een toename van het aantal ingezette hersteltrajecten van 6,6%. 4. een stijging van de financiële verplichtingen van deze voorzieningen met 24,6%. Naast de grotere aantallen en de prijsindexatie zien we meer inzet van trajecten met een prijs tussen de € 10.000 en € 20.000. Het aandeel van deze tariefklasse is gestegen met 4%.																															
	<table><tr><th></th><th></th><th>2022</th><th>2023</th><th>Mutatie</th></tr><tr><td rowspan="3">SJH: Herstel</td><td>Aantal Cliënten</td><td>1.251</td><td>1.282</td><td>2,5%</td></tr><tr><td>Aantal Voorzieningen</td><td>1.470</td><td>1.567</td><td>6,6%</td></tr><tr><td>Verplichting</td><td>€ 7.600.976</td><td>€ 9.469.287</td><td>24,6%</td></tr><tr><td rowspan="3">SJH: Duurzaam</td><td>Aantal Cliënten</td><td>300</td><td>256</td><td>-14,7%</td></tr><tr><td>Aantal Voorzieningen</td><td>472</td><td>434</td><td>-8,1%</td></tr><tr><td>Verplichting</td><td>€ 3.501.148</td><td>€ 3.084.402</td><td>-11,9%</td></tr></table>			2022	2023	Mutatie	SJH: Herstel	Aantal Cliënten	1.251	1.282	2,5%	Aantal Voorzieningen	1.470	1.567	6,6%	Verplichting	€ 7.600.976	€ 9.469.287	24,6%	SJH: Duurzaam	Aantal Cliënten	300	256	-14,7%	Aantal Voorzieningen	472	434	-8,1%	Verplichting	€ 3.501.148	€ 3.084.402	-11,9%
		2022	2023	Mutatie																												
SJH: Herstel	Aantal Cliënten	1.251	1.282	2,5%																												
	Aantal Voorzieningen	1.470	1.567	6,6%																												
	Verplichting	€ 7.600.976	€ 9.469.287	24,6%																												
SJH: Duurzaam	Aantal Cliënten	300	256	-14,7%																												
	Aantal Voorzieningen	472	434	-8,1%																												
	Verplichting	€ 3.501.148	€ 3.084.402	-11,9%																												

○ Duurzame trajecten	Deels stijgt het aantal hersteltrajecten ook door de afname van het aantal duurzame trajecten. Dit komt doordat er is voorgesorteerd op de nieuwe overeenkomst specialistische jeugdhulp, die per 1 januari 2024 start. De criteria om duurzame trajecten in te zetten, zijn in de nieuwe contractuele afspraken aangescherpt.
○ Lokale Inkoop	Dit betreft de kosten van PGB en lokale contracten. Er zijn in 2023 voor 39 cliënten 69 lokale vaststellingsovereenkomsten afgesloten (2022: 24 cliënten, 48 VOK's). De totale lasten die hiermee gemoeid gaan zijn fors, namelijk € 1.076.000 (2022: € 689.000). Gebiedsteams en gecertificeerde instellingen hebben vaker moeite om cliënten met een hulpvraag voor verblijf en behandeling bij de provinciaal gecontracteerde jeugdhulpaanbieders te plaatsen. Dit komt met name door oplopende wachtlijsten.
○ Risico-opslag	In de jaarrekening werken wij met een risico-opslag voor nagekomen aanvragen en betalingen. De mutatie in 2023 bedraagt € 613.000. Dit bedrag komt in 2023 ten laste van de exploitatierekening.
• Pleegzorg	In 2023 hebben 95 jeugdigen bij pleegouders gewoond. Dit is een daling van 9 cliënten ten opzichte van 2022 en een trendlijn vanaf 2021. In 2023 is hiernaast 5% minder pleegzorg gefactureerd dan wij hadden verwacht (daling zorgconsumptie). De dalingen zijn in lijn met de landelijke visie: 'kinderen groeien bij voorkeur thuis op, bij hun eigen ouders'.
• Jeugdhulp met verblijf overig	De kosten voor Verblijf zijn met 21% gestegen ten opzichte van de begroting. Dat is opvallend omdat het aantal jeugdigen met Verblijf met 12% is afgenomen. De oorzaak van de stijging is dat de zorgzwaarte is toegenomen en daarmee sprake is van hogere kosten per jeugdige. Als we een vergelijk maken met 2022 (uitgangspunt van de begroting na wijziging 2023) zijn zien we het volgende: • Het gemiddeld aantal toegewezen etmalen per week is met 10% toegenomen ten opzichte van 2022. • In 2023 is 5% meer verblijf gefactureerd dan wij hadden verwacht (stijging zorgconsumptie). We constateren dat cliënten in 2023 ook langer in een verblijfsinstelling verbleven dan in 2021 en 2022 het geval was.
○ Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	Dit betreft diagnose- en behandeltrajecten dyslexie. Met name bij de gemeente Waadhoeke stijgen de aantallen. De gemeente heeft geen invloed op de toekenning van deze voorzieningen. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de scholen.

-
- **Jeugdbescherming en Jeugdreclassering** De lasten zijn opgenomen op basis van de definitieve afrekening van Sociaal Domein Fryslân. We constateren een daling van de aantallen. We zien ook dat rechters minder vaak ondertoezichtstellingen uitspreken.
 - **Totaal** De totale lasten zijn 2,78 miljoen (14%) hoger dan we hebben begroot. We zien landelijk dat gemeenten blijvend moeite hebben om de kosten van jeugdhulp goed in te schatten en dat de algemene trend is dat kosten blijven stijgen. Voor onze regio wordt dit veroorzaakt door een steeds toenemende zorgzwaarte, hoge tariefindexaties, oplopende wachtlijsten en een steeds hoger aandeel jongeren met jeugdhulp.
-

6 Bedrijfsvoering

6.1 Inhoudelijke verantwoording

We beheersen en verbeteren onze bedrijfsprocessen voortdurend. Hiervoor hebben we een goed werkende administratieve organisatie en interne controle ontwikkeld en ingericht. Verbeter- of implementatietrajecten voeren wij uit in projectgroepen. Door de korte lijnen binnen De Dienst en doordat we snel met onze ketenpartners kunnen schakelen zijn we hierin zeer effectief. In de begroting, onderdeel ‘programmaplan’, hebben we beschreven welke doelstellingen en acties we in 2023 beoogden uit te voeren. In de volgende paragraaf lichten we de realisatie hierop toe.

6.1.1 Doelstellingen en acties

In 2023 hebben we de volgende acties ondernomen om de doelstellingen te behalen:

Doelstelling	Status	Acties
Wij zetten in op digitalisering. Voor 2023 brengen we organisatiebreed de processen in beeld welke door middel van digitalisering / automatisering verder gestroomlijnd kunnen worden.	Gereed	In 2023 heeft de werkgroep digitalisering binnen De Dienst onderzocht welke wensen en mogelijkheden er zijn rondom het digitaliseren van processen. De oriëntatiefase is in 2023 afgerond. Voor 2024 stellen we, met ondersteuning van een projectleider, concrete plannen op die we vervolgens gaan implementeren.
Wat betreft de actieve openbaarmaking van documenten in het kader van de Woo komt de VNG met invoeringsvoorstellen. Dit zal voor een nog door de Minister te bepalen datum – gefaseerd – moeten worden ingevoerd.	Gereed	Iedereen moet online openbare documenten van bestuursorganen kunnen vinden. Het opzetten van een landelijk online centraal netwerk is niet gelukt. Daarom koos de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voor een snellere en eenvoudige oplossing: de ‘Woo-index’. De Woo-index verwijst naar de documenten die bestuursorganen zelf op internet openbaar maken. Bestuursorganen moeten zich aansluiten bij de Woo-index. We hebben dit in 2023 gerealiseerd.

De toename van de complexiteit en veranderingen in het sociaal domein vragen veel van het organisatievermogen en de mentale veerkracht van medewerkers. Omdat het ziekteverzuimpercentage in 2022 is opgelopen, zijn vitaliteit van de medewerker, inzetbaarheid en goed omgaan met werkdruk voor 2023 belangrijke speerpunten.	Gereed	In het Medewerkersonderzoek (MTO) zijn vragen opgenomen over ‘mate van invloed, werk-privé balans en herstelbehoefte’. De resultaten en de thema’s uit het MTO zijn in de werkoverleggen met de medewerkers besproken en uitgewerkt. Rond het thema Vitaliteit zijn in 2023 meerdere workshops gegeven, zoals ‘Omgaan met de overgang’ en ‘Lekker slapen’. Daarnaast is het vitaliteitsprogramma gecontinueerd.
Het aantrekken en behouden van kwalitatief goede medewerkers is en blijft belangrijk. In de huidige arbeidsmarkt is dit geen gemakkelijke opgave. We blijven daarom inzetten op een hoge medewerkerstevredenheid en – bevlogenheid. Dit vanuit de gedachte dat het welzijn van medewerkers een sleutelfactor is om als organisatie succesvol te zijn.	Gereed	De Employee Net Promoter Score (eNPS) is in 2023 gemeten in het medewerkersonderzoek. Deze score meet de loyaliteit en betrokkenheid van medewerkers en de waarschijnlijkheid dat zij het bedrijf aanbevelen. De eNPS van De Dienst kwam in 2023 uit op 46, hetgeen aanmerkelijk hoger is dan de Benchmark. Ook is de score hoger dan de vorige meting. We hebben hiermee weer het keurmerk Worldclass Workplace behaald en behouden. Door het houden van een medewerkerspropositie heeft De Dienst haar werkgeversmerk verwoord. Er is een video ‘werken bij De Dienst’ gemaakt en gepresenteerd voor (potentiële) medewerkers. Daarnaast zijn de pijlers van onze organisatie benoemd: korte lijnen, samen vooruit en maatschappelijk hart.
Het verder verbeteren van de samenwerking met de gemeenten blijft een belangrijk speerpunt. Dit hangt ook samen met de aanpassing van de samenwerkingsvorm naar een bedrijfsvoeringsorganisatie. Dat	Gereed	Medewerkers participeren proactief en frequent in verschillende overlegvormen met gemeenten. Voor het nog beter laten werken van de samenwerking evalueren we op welke punten verdere verbetering mogelijk is en stellen we duidelijke

vraagt om competenties als advisering, servicegerichtheid, expertise en onderling vertrouwen. Wij investeren actief in het verder ontwikkelen hiervan.

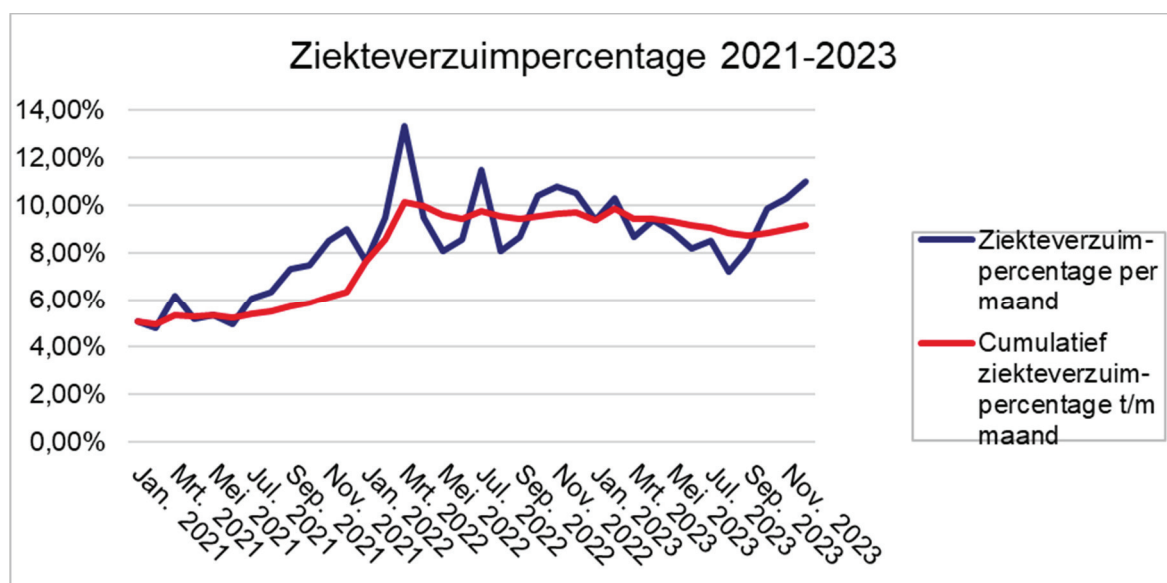
- Wij zetten in op het verbinden van inhoud en financiën en het verder professionaliseren van inkoop- en (strategisch) contractmanagement. Verder werken we aan de doorontwikkeling van ons datacentrum.

Gereed

samenwerkingsafspraken met gemeenten op. Dit proces zal in 2024 worden afgerond.

De managementinformatie voor gemeenten is in 2023 verder doorontwikkeld. Voor iedere gemeente stellen we viermaal per jaar rapportages op over de financiële ontwikkelingen binnen het sociaal domein (jaarcijfers, tussentijdse rapportages, begroting). Deze rapportages bespreken we met ambtenaren van de gemeente om gezamenlijk ontwikkelingen/trends te signaleren en waar nodig voorstellen te doen om bijsturingsmaatregelen te treffen. Ook voor het (strategisch) contractmanagement en toezicht wordt intensief gebruik gemaakt van de mogelijkheden van ons datacentrum.

6.1.2 Ziekteverzuim

In 2023 was sprake van een gemiddeld ziekteverzuimpercentage van 9,1%, een kleine daling ten opzichte van 2022 toen dit 9,7% bedroeg. De interne norm van het maximale ziekteverzuimpercentage (excl. zwangerschappen) is 5%. Op landelijk niveau lag het ziekteverzuimpercentage (excl. zwangerschappen) in 2023 voor overheidsdiensten met meer dan 100 werkzame personen op 6,0%. Het hoge percentage wordt vooral veroorzaakt door een aantal langdurige (meerjarige) ziektegevallen, welke 87% van het totale verzuim uitmaken. Dit langdurig verzuim is grotendeels niet-werkgerelateerd. Door het relatief hoge verzuimpercentage is meer gebruik gemaakt van externe medewerkers dan vooraf voorzien. In 2023 is wederom veel aandacht besteed aan vitaliteit van de medewerkers, inzetbaarheid, het zorgen voor een goede personele bezetting en het goed omgaan met werkdruk om het aandeel werkgerelateerd verzuim zo beperkt mogelijk te houden.

6.2 Paragrafen Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

6.2.1 Openbaarheidsparagraaf Wet Open Overheid (Woo)

De Woo regelt het recht van burgers op informatie van de overheid. Het doel van de wet is om overheidsinformatie beter vindbaar en digitaal toegankelijker te maken en daarmee bij te dragen aan een transparantere overheid.

Met ingang van 1 mei 2022 is een Woo-contactpersoon aangewezen om vragen van inwoners te beantwoorden. Deze gegevens zijn op de website van De Dienst te vinden. Daar staat ook een instructie op welke wijze een Woo-verzoek kan worden ingediend. Wat betreft de actieve openbaarmaking van documenten in het kader van de Woo komt de VNG nog met invoeringsvoorstellen. Vanwege het niet operationeel zijn van het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) koos de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voor een snellere en eenvoudige oplossing: de 'Woo-index'. De Woo-index verwijst naar de documenten die bestuursorganen zelf op internet openbaar maken. Bestuursorganen moeten zich aansluiten bij de Woo-index en een ROO-redacteur aanwijzen (Roo betekent Register van Overheidsorganisaties). De Dienst heeft dit in 2023 gerealiseerd en de communicatieadviseur en een juridisch medewerker zijn als Roo-redacteur benoemd.

6.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen

Algemeen

De omvang van het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre De Dienst in staat is middelen vrij te maken om incidentele tegenvallers (niet begrote kosten en risico's) op te vangen, zonder dat dit betekent dat deze lasten gelijk moeten worden afgewenteld op de deelnemende gemeenten. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (ruimte lopend boekjaar in de exploitatie Bedrijfsvoering) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten (weerstandsvermogen). Hoe groot die buffer moet zijn, hangt mede af van de risico's die de gemeenschappelijke regeling loopt en die van materiële betekenis kunnen zijn. Een organisatie is sterk wanneer het weerstandsvermogen op een adequate omvang wordt gehouden. Periodiek dient de omvang dan ook getoetst te worden aan de in kaart gebrachte risico's.

Beleid betreffende weerstandscapaciteit en risico's

De Dienst is een samenwerkingsverband van vier gemeenten. Om te voorkomen dat gemeenten in hun lopende begroting worden geconfronteerd met tekorten bij De Dienst, heeft het bestuur in 2005 besloten dat De Dienst een (beperkt) eigen weerstandsvermogen opbouwt. Het bestuur hanteert het standpunt dat de financiële buffers bij de deelnemende gemeenten moeten worden gevormd op basis van de geïnventariseerde risico's. De gemeenten staan immers altijd financieel garant voor financiële tekorten en risico's op grond van de wet gemeenschappelijke regelingen.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt om de niet begrote bedrijfsvoeringskosten te dekken. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt naar een incidentele en een structurele weerstandscapaciteit. Met de incidentele weerstandscapaciteit wordt het vermogen bedoeld om calamiteiten en eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op het bestaande voorzieningenniveau. Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie binnen de bedrijfsvoering op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bedrijfsvoering.

De weerstandscapaciteit van De Dienst om niet begrote kosten te dekken bedraagt per:

Weerstandscapaciteit (in euro's) per:	31-12-2023	31-12-2022
Exploitatie		
Post onvoorzien	100.000	100.000
Structurele weerstandscapaciteit	100.000	100.000
Vermogen		
Reserve uitvoeringslasten	654.806	654.806
Incidentele weerstandscapaciteit	654.806	654.806
Totale weerstandvermogen	754.806	754.806

Toelichting op de post onvoorzien

Binnen de huidige (meerjarige) budgetten van De Dienst is na 2023 geen post onvoorzien meer opgenomen. Bij het bepalen van de omvang van het weerstandsvermogen wordt geen rekening gehouden met de financiële risico's binnen de sociaal domein programma's omdat jaarlijkse verrekening met de gemeenten plaatsvindt. Deze risico's liggen dus bij de gemeenten. De omvang van het weerstandsvermogen is vanaf 1 januari 2024 gebaseerd op een risicoanalyse binnen het programma Bedrijfsvoering van De Dienst. Het risicoprofiel actualiseren we jaarlijks en dit vormt de basis voor het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen van De Dienst. Een vaste post onvoorzien maakt hier dus geen deel meer van uit.

Toelichting op vermogen

De Dienst heeft voor de continuïteit van de bedrijfsvoering een bepaalde omvang van het weerstandsvermogen nodig om niet begrote bedrijfsvoeringslasten te kunnen dekken en risico's van materiële omvang op te vangen. In de Nota Verbonden Partijen wordt door een aantal gemeenten onderstreept wat het belang is van een gezonde financiële positie van verbonden partijen. De kengetallen Solvabiliteit en Liquiditeit die hiervoor worden gebruikt zijn voor De Dienst lager dan de minimale waarde die hiervoor wordt gegeven, wat overigens is afgestemd met de deelnemende gemeenten.

De solvabiliteitsratio bedraagt per 31 december 2023 6,47%.

De netto schuldquote bedraagt per 31 december 2023 -0,70%.

Het saldo van de reserve uitvoeringslasten wordt indien nodig aangewend voor het opvangen van lasten voor herstructurering, optimaliseren, innoveren en structureren van werkprocessen.

6.2.3 Paragraaf Financiering

De financieringsbehoefte van De Dienst wordt gedekt uit de bijdragen van de deelnemende gemeenten. Om de saldi op de rekening bij BNG qua rendement zo efficiënt/effectief mogelijk te gebruiken, is aangesloten bij de werkwijze (arrangement) welke de deelnemende gemeenten hebben afgesproken met de BNG.

Financieringsbehoefte/leningenportefeuille/renterisiconorm

Alle lasten van De Dienst worden bevoorschot door het Rijk en de deelnemende gemeenten. Er is geen sprake van leningen.

Met de BNG is een kredietfaciliteit overeengekomen van € 500.000.

Kasgeldlimiet

Wij mogen onze activiteiten niet onbeperkt met kort geld financieren. In de Wet Fido is hiervoor de kasgeldlimiet opgenomen, waarmee een maximum wordt gesteld aan de netto kortlopende schuld. Voor 2023 bedraagt het kasgeldlimiet € 6,9 miljoen (€ 84.305.499 begrote lasten x 8,2%). De netto vlottende schuld is over 2023 gemiddeld beneden de kasgeldlimiet gebleven en daarmee er is voldaan aan de bepalingen van de wet Fido.

Kasgeldbeheer

Het betalingsverkeer is door De Dienst ondergebracht bij twee banken: de BNG en de Rabobank. De BNG is de hoofdbankier. De andere bankrelatie wordt aangehouden als service naar de cliënten. De saldi bij de overige bankrelaties worden zo klein mogelijk gehouden.

De afdeling debiteuren voert een actief debiteurenbeheer, gericht op het snel incasseren van vorderingen. Voor wat betreft de betalingen aan crediteuren wordt een correct betaalgedrag nagestreefd, hetgeen wil zeggen dat er uiterlijk betaald wordt op de uiterste vervaldag, tenzij door betalingskortingen sneller betalen voordeliger is.

Liquiditeitsbeheer

Het liquiditeitsbeheer is gericht op het optimaal benutten van middelen. In 2023 is geen sprake geweest van het aantrekken van (tijdelijke) leningen.

6.2.4 Paragraaf Bedrijfsvoering

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van de jaarrekening 2023 verantwoorden provincies en gemeenten zich over de eigen rechtmatigheid via een rechtmatigheidsverantwoording die onderdeel is van de jaarrekening. Alhoewel de Gemeentewet en de Provinciewet hierop tijdig aangepast zijn geldt dit niet voor het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) en de Bado (Besluit accountantscontrole decentrale overheden). Dit heeft tot gevolg gehad dat gemeenten en provincies voor de keuze kwamen te staan om de rechtmatigheidsverantwoording voor het verantwoordingsjaar 2023 al dan niet op te nemen in de jaarrekening.

Hierop heeft de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) een NBA Alert uitgebracht waarin er verschillende scenario's zijn geschetst in relatie tot de controle en oordeelsvorming over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening en de specifieke uitkeringen in de jaarrekening.

Decentrale overheden zijn door het ministerie van BZK opgeroepen om, ondanks dat het BBV en de Bado hier nog niet op aangepast zijn, zoveel als mogelijk voor het verantwoordingsjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen. Gezien De Dienst haar financiële- en controleverordeningen heeft aangepast en hierbij een verantwoordingsgrens heeft opgenomen volgt zij de oproep en het advies van het ministerie van BZK. Op deze wijze geeft de accountant (via het getrouwheidsoordeel) indirect een oordeel over de rechtmatigheid van de organisatie op basis van de rechtmatigheidsverantwoording.

Met betrekking tot de specifieke uitkeringen geeft de accountant, evenals voorgaande jaren, een direct oordeel over de rechtmatigheid.

De gehanteerde verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheid van De Dienst bedraagt zowel voor onrechtmatigheden als onzekerheden afgerond € 2.530.000 (3% van de gerealiseerde lasten). Alle afzonderlijke rechtmatigheidsafwijkingen die groter zijn dan 10% van de verantwoordingsgrens worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering, dit is de rapportagegrens.

Analyse rechtmatigheidscriteria

Begrotingscriterium

De verantwoording van de begrotingsrechtmatigheid vindt plaats op programmaniveau, dit sluit aan op het niveau waarop het bestuur de begroting heeft vastgesteld. Het uitgangspunt bij de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid is dat iedere afwijking van de begroting onrechtmatig is. Deze begrotingsafwijkingen (begroting minus de realisatie) zijn per programma, uitgesplitst naar lasten en baten, opgenomen in onderstaande tabel (kolom a). Gedurende het verslagjaar hebben we het bestuur op de hoogte gesteld van de te verwachte afwijkingen (kolom b). In onze financiële beheersverordening is vastgelegd dat het management zich over deze afwijkingen niet nogmaals (inhoudelijk) verantwoord in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording. De resterende afwijkingen voor het verslagjaar 2023 (kolom c) worden, gezien het karakter van deze afwijkingen, toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering en niet in de rechtmatigheidsverantwoording.

In de onderstaande tabel zijn alle afwijkingen als positieve bedragen opgenomen. In kolom c. is aan de groene bedragen te herkennen wanneer er sprake is van lagere lasten en hogere baten ten opzichte van de 2^e bestuursrapportage 2023. De rode bedragen geven aan wanneer de lasten juist hoger zijn en de baten lager zijn dan ingeschat.

Afwijkingen per programma	Bedrag begrotings-afwijkingen	Bedrag afwijkingen gemeld in burap's	Bedrag resterende afwijkingen
	a.	b.	c.
• Werk, Participatie en Inkomen	€ 1.297.000	€ 2.032.000	€ 735.000
o Lasten	€ 179.000	€ 159.000	€ 20.000
o Baten			
• Armoedebestrijding	€ 125.000	€ 720.000	€ 595.000
o Lasten	€ 33.000	€ 37.000	€ 4.000
o Baten			
• Wmo en Jeugdwet	€ 1.177.000	€ 484.000	€ 693.000
o Lasten	€ 67.000	€ 3.000	€ 70.000
o Baten			
• Bedrijfsvoering	€ 7.000	€ 58.000	€ 65.000
o Lasten	€ 490.000	€ 439.000	€ 51.000
o Baten			
Totaal afwijkingen	€ 3.375.000		€ 2.233.000

Toelichting op de belangrijkste afwijkingen

Onderwerp	Onderdeel	Toelichting
Begrotingscriterium		
Werk, Participatie en Inkomen (+ € 735.000)	Inburgering (+ € 154.000)	Dit betreffen aangegane financiële verplichtingen voor de onderwijsroute. De afwijking vloeit voort vanuit een wettelijke verplichting en past binnen de aan De Dienst gedelegeerde taken op het vlak van inburgering en binnen de bestaande beleidskaders.
	Beschut Werk (+ € 98.000)	Dit betreft een toename van lasten door toepassing van de motie Beschut Werk vanuit de gemeente Waadhoeke. Hierdoor konden extra plaatsingen worden uitgevoerd. De afwijking vloeit voort vanuit een wettelijke verplichting en past binnen de aan De Dienst gedelegeerde taken op het vlak van inburgering en binnen de bestaande beleidskaders.
	BUIG (+ € 662.000)	De verwachte daling van het aantal uitkeringsgerechtigden is in het 4 ^e kwartaal van 2023 beduidend afgevlakt, waardoor de lasten zijn toegenomen. De afwijking vloeit voort uit een wettelijke verplichting waarbij de afwijking te relateren is aan het open-einde karakter van de regeling .
	TOZO (- € 195.000)	De gemeenten hebben de rijksbijdrage voor de uitvoeringslasten van de TOZO in een eerder boekjaar voor een aantal jaren vooruit ontvangen en doorbetaald aan De Dienst. De Dienst heeft deze uitvoeringslasten eerder abusievelijk wel (via de gemeentelijke bijdrage) in rekening gebracht bij de gemeenten. Via de jaarrekening 2023 wordt dit gecorrigeerd. Dit verklaart de negatieve uitgave op deze post in de jaarrekening 2023. Deze afwijking is veroorzaakt door een omissie in de uitvoering en moet volgens De Dienst worden aangemerkt als een administratief-technische afwijking en daarmee niet als een begrotingsonrechtmatigheid.
Armoedebestrijding (- € 595.000)	Energietoeslag (- € 563.000)	De prognose voor de lasten van de energietoeslag 2023 was gebaseerd op de voorwaarden en criteria zoals die golden voor de energietoeslag 2022. Uiteindelijk zijn er strengere voorwaarden en criteria geformuleerd en gehanteerd voor de energietoeslag 2023. Dit heeft ertoe geleid dat er minder mensen recht hadden op de toeslag in 2023. De afwijking vloeit voort uit een wettelijke verplichting waarbij de afwijking te relateren is aan het open-einde karakter van de regeling .

**Wmo & Jeugdwet
(+ € 693.000)**

Huishoudelijke Hulp (- € 265.000)	Door hogere kosten in het begin van het jaar is de jaarprognose naar boven bijgesteld. In de zomer periode is echter minder dan verwacht gebruik gemaakt van huishoudelijke hulp zodat de kosten in 2023 uiteindelijk lager uitkomen. De afwijking vloeit voort uit een wettelijke verplichting waarbij de afwijking te relateren is aan het open-einde karakter van de regeling .
Begeleiding (- € 300.000)	De kosten vallen lager uit dan de prognose. Dit komt door een grote daling van het aantal inwoners met de voorziening individuele begeleiding basis. De andere voorzieningen individuele begeleiding dalen ook, maar in mindere mate. De afwijking vloeit voort uit een wettelijke verplichting waarbij de afwijking te relateren is aan het open-einde karakter van de regeling .
Dagbesteding (- € 136.000)	De kosten vallen lager uit dan de prognose. Dit komt door een verdere daling van het aantal voorzieningen. Ook is het gemiddeld aantal uren per voorziening met 5% gedaald. De afwijking vloeit voort uit een wettelijke verplichting waarbij de afwijking te relateren is aan het open-einde karakter van de regeling .
Verblijf (+ € 902.000)	De kosten vallen hoger uit dan de prognose. De overschrijding van ruim € 900.000 was ten tijde van de tweede bestuursrapportage niet verwacht doordat er sprake was van enerzijds een dalend cliënten bestand en anderzijds een grillig beeld van de periodieke facturatie door aanbieders. Hierbij nam het gemiddeld aantal toegewezen etmalen per week met 10% toe ten opzichte van 2022 en werd er 5% meer verblijf gefactureerd dan wij hadden verwacht (stijging zorgconsumptie). We constateren ook dat cliënten in 2023 langer in een verblijfsinstelling verbleven dan in 2021 en 2022 het geval was. De afwijking vloeit voort uit een wettelijke verplichting waarbij de afwijking te relateren is aan het open-einde karakter van de regeling .

Lokale inkoop (+ € 444.000)	De financiële omvang en het aantal lokale vaststellingsovereenkomsten zijn hoger dan geprognosticeerd. Gedurende het jaar was dit onvoldoende in te schatten. Gebiedsteams en gecertificeerde instellingen hadden meer moeite om cliënten met een hulpvraag voor verblijf en behandeling bij de provinciaal gecontracteerde jeugdhulpaanbieders te plaatsen. Dit komt met name door oplopende wachtlijsten. De afwijking vloeit voort uit een wettelijke verplichting waarbij de afwijking te relateren is aan het open-einde karakter van de regeling .
Mutatie Onderhanden Werk (€ 613.000)	De post onderhanden werk komt o.a. tot stand vanuit de productieverantwoordingen van de zorginstellingen en de reeds betaalde en/of gedeclareerde zorg. Daarnaast heeft De Dienst ervoor gekozen aanvullend een risico-opslag (€ 925.000) op het onderhanden werk mee te nemen zodat nagekomen declaraties van de zorginstellingen vanuit 2023 of eerdere jaren gedekt zijn. De afwijking betreft een getrouwheidsissue en wordt daarom in het oordeel van de accountant meegenomen.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Vanuit de interne controles is een aantal onrechtmatigheden naar voren gekomen. Deze zijn opgenomen in de tabel hieronder.

Onrechtmatigheden per programma			Bedrag
• Werk, Participatie en Inkomen			€ 47.000
• Armoedebestrijding			€ 180.000
• Wmo en Jeugdwet			€ 87.000
• Bedrijfsvoering			€ 0
Totaal onrechtmatigheden			€ 314.000

De toelichting op de belangrijkste afwijkingen in het kader van het voorwaardencriterium is opgenomen in bijlage A Rechtmatigheidsverantwoording.

M&O-criterium

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.

Oneigenlijk gebruik wordt gedefinieerd als: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan. Misbruik is onrechtmatig, oneigenlijk gebruik niet.

De toezichthouder Wmo & Jeugdwet heeft in 2023 geconstateerd dat er onterecht zorggelden zijn gedeclareerd en ontvangen door een zorgaanbieder. Het bedrag dat hiermee gemoeid is wordt als afwijking onder het M&O-criterium opgenomen en toegelicht in bijlage A Rechtmatigheidsverantwoording.

Afwijkingen M&O per programma			Bedrag
• Werk, Participatie en Inkomen			€ 0
• Armoedebestrijding			€ 0
• Wmo en Jeugdwet			€ 111.000
• Bedrijfsvoering			€ 0
Totaal afwijkingen M&O			€ 111.000

6.3 Risico's in relatie tot de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit

Algemeen

Voor de programma's in de begroting sociaal domein geldt dat er sprake is van zogenaamde openeinderegelingen. Meer aanvragen dan begroot leidt dan tot overschrijding van de kosten.

Wmo

De AMvB stelt dat voor Wmo-voorzieningen een reëel tarief moet worden gesteld (goede verhouding tussen tarief en kwaliteit). Door deze AMvB hebben wijzigingen in bijvoorbeeld de CAO Verpleeg- & Verzorgingshuizen & Thuiszorg (VVT) mogelijk een rechtstreeks effect op de tarieven Huishoudelijke Hulp en Begeleiding van gemeenten.

Jeugd

Specialistische Jeugdhulp

Vanaf 1 januari 2018 is in Friesland voor jeugdhulp een vorm van resultaatbekostiging van kracht. De ervaringen van de afgelopen jaren laten zien dat deze inkoopsystematiek belangrijke financiële issues met zich meebrengt aangaande het verkrijgen van grip op de totale kosten.

Bedrijfsvoering

De werkzaamheden binnen het Sociaal Domein zijn erop gericht om adequate zorg/voorzieningen te bieden aan de inwoners. Daarbij kunnen dingen misgaan, met mogelijke reputatieschade tot gevolg. Door het goed organiseren van het risicobeheer en een goed HR beleid zet De Dienst in op het enerzijds goed bedienen van cliënten en anderzijds het voeren van een passend risicomanagement. Daarbij rekening houdend met de actuele maatschappelijke ontwikkelingen met betrekking tot bijvoorbeeld de krappe arbeidsmarkt, privacywetgeving, toenemende transparantie door het gebruik van social media etc. en de mogelijke gevolgen daarvan.

Jaarrekening 2023

In de jaarrekening 2023 is de balans opgenomen en het overzicht van de bedrijfsvoeringslasten

7 Balans per 31 december 2023

In euro's	2023	2022
Activa		
Vaste activa		
Investerings met een economisch nut	327.848	480.626
<i>Materiële vaste activa</i>	327.848	480.626
Leningen u/g	861.189	1.086.959
<i>Financiële vaste activa</i>	861.189	1.086.959
Vlottende activa		
Vorderingen op openbare lichamen	1.369.112	1.371.147
Rekening courant verhouding met het Rijk	4.240.681	4.086.197
Overige vorderingen	836.108	1.101.393
<i>Uitzettingen < 1 jr</i>	6.445.902	6.558.738
<i>Liquide middelen - kas- en banksaldi</i>	128.446	117.495
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	2.376.572	1.890.413
<i>Overlopende activa</i>	2.376.572	1.890.413
	8.950.920	8.566.646
Totaal activa	10.139.957	10.134.230
Passiva		
Vaste passiva		
Bestemmingsreserve	654.806	654.806
<i>Eigen vermogen</i>	654.806	654.806
<i>Voorzieningen</i>	267.354	218.805
	922.160	873.610
Vlottende passiva		
Overige schulden	1.912.077	1.459.681
<i>Netto-vlottende schulden < 1 jr</i>	1.912.077	1.459.681
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	6.751.556	7.118.894
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen	554.164	682.045
<i>Overlopende passiva</i>	7.305.721	7.800.939
	9.217.797	9.260.620
Totaal passiva	10.139.957	10.134.230
Netto resultaat	-	-

Voor een toelichting op de balans verwijzen wij naar hoofdstuk 11.

8 Overzicht van baten en lasten over 2023

8.1 Overzicht baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten geeft het financieel overzicht van de programmabaten en – lasten, de bedrijfsvoeringslasten en de dekkingen, gerealiseerd over 2023. Onderstaand overzicht laat ook de resultaatbestemming zien.

Overzicht van baten en lasten	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
	a.	b.	c.		
Lasten in euro's					
Inkomen	24.422.326	24.656.129	-233.803	-1%	23.154.654
Werk & Participatie	3.002.868	4.066.056	-1.063.188	-26%	2.362.460
Armoedebestrijding	8.081.116	7.956.040	125.076	2%	8.747.484
Wmo	15.243.790	16.844.604	-1.600.813	-10%	14.818.534
Jeugdwet	22.332.192	19.554.336	2.777.857	14%	19.827.648
Bedrijfsvoering	11.235.003	11.228.336	6.667	0%	10.389.771
Totaal lasten	84.317.295	84.305.500	11.795	0%	79.300.552
Baten in euro's					
Inkomen	24.422.326	24.656.129	-233.803	-1%	23.154.654
Werk & Participatie	3.002.868	4.066.056	-1.063.188	-26%	2.362.460
Armoedebestrijding	8.081.116	7.956.040	125.076	2%	8.747.484
Wmo	15.243.790	16.844.604	-1.600.813	-10%	14.818.534
Jeugdwet	22.332.192	19.554.336	2.777.857	14%	19.827.648
Bedrijfsvoering	11.235.003	11.228.336	6.667	0%	10.389.771
Totaal baten	84.317.295	84.305.500	11.795	0%	79.300.552
Resultaat	-	-	-		-
Mutatie reserves					
Onttrekking reserve uitvoeringslasten	-	-	-	-	-
Totaal dekking	-	-	-	-	-
Netto resultaat	-	-	-	-	-

8.2 Overzicht van baten en lasten conform BBV-regelgeving

Het overzicht van baten en lasten zoals in paragraaf 8.1 is opgenomen is de indeling zoals wij deze binnen De Dienst gebruiken. In de regelgeving van de BBV is echter de volgende indeling als verplichting opgenomen, daarom nemen wij deze ter informatie op.

In euro's	Realisatie 2023			Begroting na wijziging 2023			Jaar 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma Werk & Participatie	3.002.868	3.002.868	-	4.066.056	4.066.056	-	2.362.460	2.362.460	-
Programma Inkomsten	24.422.326	24.422.326	-	24.656.129	24.656.129	-	23.154.654	23.154.654	-
Programma Armoedebestrijding	8.081.116	8.081.116	-	7.956.040	7.956.040	-	8.747.484	8.747.484	-
Programma Wmo	15.243.790	15.243.790	-	16.844.604	16.844.604	-	14.818.534	14.818.534	-
Programma Jeugdwet	22.332.192	22.332.192	-	19.554.336	19.554.336	-	19.827.648	19.827.648	-
Programma Bedrijfsvoering	10.813.192	5.969.853	4.843.338	11.215.847	5.313.507	5.902.340	10.331.856	5.005.077	5.326.779
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overhead	421.811	5.265.150	-4.843.338	12.489	5.914.829	-5.902.340	57.915	5.384.694	-5.326.779
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	84.317.295	84.317.295	0	84.305.500	84.305.500	-	79.300.552	79.300.552	-
Mutatie reserves									
Reserve uitvoeringslasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal dekking	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	84.317.295	84.317.295	0	84.305.500	84.305.500	-	79.300.552	79.300.552	-

In bijlage D vindt u het overzicht van baten en lasten verdeeld naar taakveld.

9 Bedrijfsvoeringslasten

9.1 Financiële verantwoording Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
	a.	b.	c.		
Lasten in euro's					
Personeelskosten (salaris/inhuur)	8.549.305	8.541.266	8.039	0%	8.179.704
Overige personeelskosten	644.944	340.000	304.944	90%	268.110
Huisvestingskosten	364.192	405.000	-40.808	-10%	329.341
Automatiseringskosten	844.383	885.000	-40.617	-5%	822.407
Organisatiekosten	197.453	225.500	-28.047	-12%	176.542
Afschrijvingen	164.386	200.000	-35.614	-18%	179.218
Externe kosten (o.a. accountant/advies/BZF/adviesraad)	470.341	531.570	-61.229	-12%	434.451
Structurele weerstandscapaciteit	-	100.000	-100.000	-100%	-
Totale lasten Bedrijfsvoering	11.235.003	11.228.336	6.667	0%	10.389.771
Baten in euro's					
Rente inkomsten	331.863	-	331.863		29.245
Dekking inzet eigen uren vanuit programma PIA	851.036	862.958	-11.921	-1%	727.035
Dekking overig (o.a. ziektewet uitkeringen)	196.247	26.519	169.728	640%	236.916
Totale baten Bedrijfsvoering	1.379.146	889.476	489.670	55%	993.196
Dekking in euro's					
Gemeentelijke bijdragen structureel	9.743.375	10.238.860	-495.485	-5%	9.396.575
Gemeentelijke bijdragen incidenteel	112.482	100.000	12.482	12%	-
Gemeentelijke bijdragen	9.855.857	10.338.860	-483.003	-5%	9.396.575
Verdeling bedrijfsvoeringslasten over programma's					
	a.	b.	c.		
Programma Werk, Participatie en Inkomen	5.774.042	5.308.579	465.463	9%	5.037.221
Programma Armoedebestrijding	1.372.563	1.261.496	111.067	9%	1.489.095
Programma Wmo en Jeugdwet	2.709.252	3.768.785	-1.059.533	-28%	2.870.260
Totaal NWF	9.855.857	10.338.860	-483.003	-5%	9.396.575
Nb. bovenstaande afwijking is gerealiseerd doordat er per saldo meer of minder directe uren aan een bedrijfsonderdeel zijn besteed (en daarmee voor de verdeling procentueel is doorbelast) dan op voorhand is begroot.					
Verdeling bedrijfsvoeringslasten over gemeenten					
	a.	b.	c.		
Gemeente Harlingen	2.713.765	2.845.672	-131.907	-5%	2.644.756
Gemeente Terschelling	421.970	480.298	-58.328	-12%	422.940
Gemeente Vlieland	106.750	106.326	423	0%	111.794
Gemeente Waadhoeke	6.613.372	6.906.564	-293.192	-4%	6.217.085
Totaal NWF	9.855.857	10.338.860	-483.003	-5%	9.396.575

Bedrijfsvoeringslasten totaal Verdeling over taakvelden	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Jaar 2022
0.4 Overhead	4.843.338	5.902.340	5.326.779
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	77.638	63.116	30.924
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	4.524	5.996	3.464
6.3 Inkomensregelingen	2.812.876	2.060.315	2.428.762
6.4 WSW en beschut werk	168.935	300.078	279.949
6.5 Arbeidsparticipatie	217.743	239.924	196.768
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	181.665	212.070	75.549
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo)	402.556	413.230	
6.71b Begeleiding (Wmo)	230.656	266.836	
6.71c Dagbesteding (Wmo)	104.693	148.662	
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	548.194	471.640	
6.73a Pleegzorg	53.826	64.505	
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	180.017	155.597	
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	13.633	12.062	
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	15.563	22.489	
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+			558.553
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-			495.827
Totaal NWF	9.855.857	10.338.860	9.396.575

Nb. De bedrijfsvoeringslasten taakveld 0.4 Overhead betreft het saldo van de lasten en baten inzake overhead.

Toelichting op de financiën

Product	Toelichting
• Personeelskosten	De totale personeelskosten zijn in 2023 vrijwel gelijk aan de in de begroting na wijziging 2023 geraamde kosten. Wel is er meer gebruik gemaakt van externe inhuur dan vooraf voorzien. Dit in verband met het niet tijdig kunnen opvullen van vacatures en het opvangen van werkdruk als gevolg van ziekteverzuim.
• Overige lasten Bedrijfsvoering	De totale overige lasten Bedrijfsvoering zijn eveneens vrijwel gelijk aan het begrote niveau. De hoogte van de overige personeelskosten valt hierin wel op. Deze is hoger dan verwacht onder andere omdat in 2023 een voorziening is getroffen in verband met het eigenrisico dragerschap voor de Werkloosheidswet (WW). Per saldo leidt dit niet tot een overschrijding van het begrote budget door lagere uitgaven op de andere deelbudgetten.
• Baten	Het creditrentepercentage van de BNG is in 2023 sterk gestegen. Hierdoor is sinds lange tijd weer sprake van rentebaten. Verder zijn er uitkeringen ontvangen in verband met het langdurig ziekteverzuim van medewerkers. Doordat de ontvangen baten niet waren begroot, is er per saldo binnen het programma bedrijfsvoering sprake van een meevaller van € 480.000,-.

10 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de voorschriften die worden gegeven in het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten”.

10.1 Continuïteit

De continuïteit van de activiteiten is geborgd in de overeenkomst tot het instellen van een gemeenschappelijke regeling door de gemeenten Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke. De jaarrekening is opgesteld op basis van een continuïteitsveronderstelling.

10.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva, alsmede voor de bepaling van het resultaat, is de historische kostprijs (verkrijgings- of vervaardigingsprijs). Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Verantwoording van de programma's

Formeel leggen we verantwoording af over 4 programma's namelijk:

- Werk, Participatie en Inkomen
- Armoedebestrijding
- Wmo en Jeugdwet
- Bedrijfsvoering

Indien het voor de leesbaarheid en inzichtelijkheid beter is dan rapporteren wij ook over de deelprogramma's.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld volgens de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en de financiële- en controle verordeningen van de gemeenschappelijke regeling Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân. Daarnaast geldt het door het bestuur op 13 december 2023 vastgesteld normenkader van deze gemeenschappelijke regeling als toetsingskader voor de rechtmatigheidsverantwoording.

De rechtmatigheidsverantwoording dient uitgewerkt te worden in lokale afspraken. Vanwege het feit dat pas in het voorjaar van 2024 de precieze uitwerking van een aantal criteria en uitwerkingpunten bekend geworden is, hebben we dit nog niet (zoals geadviseerd wordt) in de financiële verordening kunnen verankeren. Dat proces loopt parallel aan de jaarrekening 2023. De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld met de volgende uitgangspunten:

1. De verantwoordingsgrens bedraagt 3% van de lasten. Voor 2023 is dat een bedrag van € 2.530.000.
2. Vanwege de eerdere gemaakte afspraken met het bestuur achten wij afwijkingen tijdig gerapporteerd indien sprake is van een nadere uitleg in de jaarstukken.
3. Inhoudelijke afwijkingen op geleverde prestaties worden nader toegelicht en zijn mogelijk niet-rechtmatig indien sprake is van een afwijking van meer dan 25%, voor zover er sprake is van een concrete prestatieafpraak in de begroting. In de meeste gevallen zijn de doelen echter niet op die manier in de begroting opgenomen.
4. Onderschrijding van lasten zijn alleen onrechtmatig indien tegelijkertijd sprake is van een onderprestatie zoals bedoeld in het vorige punt.
5. Behoudens de uitzonderingen zoals opgenomen in de kadernota zijn overschrijdingen van de lasten per kerntaak en per investeringskrediet onrechtmatig.
6. Over- en onderschrijding van baten zijn alleen onrechtmatig indien deze niet tijdig zijn gemeld.

Schattingen

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van de balans die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

Om de grondslagen en de regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het management van de gemeenschappelijke regeling over de verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat het management schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het op grond van het BBV vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

10.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa betreffen investeringen met een meerjarig economisch nut. Bijdragen van derden die in directe relatie staan met de investering, worden hierop in mindering gebracht. Bijdragen uit reserves mogen niet in mindering worden gebracht. Deze bijdragen vallen vrij met jaarlijkse termijnen gelijk aan de afschrijvingsperiode van het actief.

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de kostprijs. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

De volgende afschrijvingstermijnen gelden (aantal jaren):

• Machines, apparaten en installaties	5
• Overige materiële vaste activa, waaronder	
- Automatisering	5-7
- Verbouwing/verhuizing Eise Eisingastraat	10
- Inventaris	5

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa betreffen langlopende lening u/g inzake Tozo en Bbz bedrijfskapitaal en zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Oninbaarheid debiteuren aanverwante wet- en regelgeving

Voor verwachte oninbaarheid van debiteuren van aanverwante wet- en regelgeving is een voorziening in mindering gebracht. De aflossingsfrequentie van debiteuren is het uitgangspunt voor het bepalen van de voorziening. Als blijkt dat een individuele debiteur in staat is om maandelijks op de openstaande vordering af te lossen, wordt geen voorziening getroffen. Als blijkt dat de aflossingsfrequentie afneemt, neemt de onzekerheid omtrent de inning van de totale vordering toe. De voorziening is per individuele debiteur gewaardeerd en opgenomen op de balans van De Dienst.

Overige vorderingen

Vorderingen op debiteuren Participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz, Tozo en Wmo zijn opgenomen in de balans van De Dienst. De financiële gegevens worden vermeld op basis van het baten-lastenstelsel.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van De Dienst.

Passiva

Voor zover niet anders vermeld zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserve uitvoeringslasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichtingen c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd door:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten is
- bestaande risico's op balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is
- kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden

Overig

Wat betreft vakantiegeld uitkeringsgerechtigden wordt geen schuld opgenomen omdat er gekozen is voor een waardering op basis van kasstelsel.

10.4 Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden verantwoord voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Pensioenen

De Dienst heeft voor haar werknemers de pensioenregeling ondergebracht bij het Pensioenfonds voor overheid en onderwijs ABP. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen welke afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De Dienst heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het ABP, anders dan hogere toekomstige premies. De Dienst heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord. De dekkingsgraad van het Pensioenfonds voor overheid en onderwijs ABP was in december 2023 110,5% (2022: 110,9%, bron www.abp.nl).

Vennootschapsbelasting

De activiteiten van De Dienst zijn niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

Wet normering topinkomens

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft De Dienst zich gehouden aan de Beleidsregel WNT en deze als normenkader bij het opmaken van de jaarrekening gehanteerd.

10.5 Begrotingsrechtmatigheid

De Dienst maakt voor elk begrotingsjaar een primitieve begroting en één herziene begroting. Dat laatste heeft tot gevolg dat in de praktijk tussen realisatie en begroting afwijkingen bestaan. Voor de sociaal domein programma's in de begroting geldt dat sprake is van zogenaamde open eindregelingen. Meer aanvragen dan begroot leidt dan tot overschrijding van de kosten.

Bij gemeenten is het de gewoonte met meerdere begrotingswijzigingen per jaar te werken, waardoor verschillen met de realisatiecijfers klein kunnen blijven. Meerdere begrotingswijzigingen bij De Dienst zijn echter voor de gemeenten onwenselijk, omdat deze niet (tijdig) verwerkt kunnen worden in de gemeentelijke begroting. De oplossing is gevonden in de bestuursrapportages en tussentijdse rapportages aan de gemeenten over de realisatie en prognoses van alle programma's. Bij uitzondering wordt gewerkt met een extra tussentijdse begrotingswijziging. Daardoor is het bestuur geïnformeerd over over- en onderschrijdingen en de consistentie daarvan met het door het bestuur uitgezette beleid. Daarnaast beschikken de gemeenten over betrouwbare informatie voor hun eigen tussentijdse rapportages. Dit voorkomt verrassingen bij het vaststellen van de jaarrekening.

De overschrijding van de begroting betreft een overschrijding uit hoofde van open einde regelingen. Deze overschrijding wordt gedekt door de, bij de gemeenschappelijke regeling, aangesloten gemeenten. Hiermee is sprake van een formele onrechtmatigheid, maar hoeft deze op grond van de kadernota rechtmatigheid niet meegenomen te worden in de oordeelsvorming door de accountant.

11 Toelichting op de balans per 31 december 2023

In deze paragraaf worden de afzonderlijke balansposten toegelicht. Daar waar nodig wordt de financiële uitsplitsing inhoudelijk onderbouwd.

11.1 Materiële vaste activa

De mutaties in de materiële vaste activa worden als volgt weergegeven:

	Machines, apparaten, installaties	Overige materiële vaste activa	Totaal
Stand per 1 januari 2023			
Aanschaffingswaarde	121.778	1.311.985	1.433.763
Cumulatieve afschrijvingen	78.912	874.224	953.136
Boekwaarde	42.866	437.761	480.627
Mutaties in de boekwaarde			
Investeringsen	-	11.609	11.609
Desinvesteringen	-	-	-
Afschrijvingen	9.755	154.631	164.386
Afschrijvingen desinvesteringen	-	-	-
Bijdragen van derden	-	-	-
Afwaarderingen	-	-	-
Saldo	-9.755	-143.022	-152.777
Stand per 31 december 2023			
Aanschaffingswaarde	121.778	1.323.594	1.445.372
Cumulatieve afschrijvingen	88.667	1.028.855	1.117.522
Boekwaarde	33.111	294.739	327.850

Voor een gespecificeerd overzicht van de materiële vaste activa wordt verwezen naar bijlage B.

11.2 Financiële vaste activa

In euro's	1-1-2023	Uitgegeven	Rente	Aflossing	31-12-2023
TOZO bedrijfskapitaal	959.781	10.359	-	222.365	747.775
Bbz bedrijfskapitaal	127.178	5.516	6.237	25.517	113.414
	1.086.959	15.875	6.237	247.882	861.189

Dit bedrijfskapitaal is verstrekt door Bureau Zelfstandigen Fryslân. BZF verzorgt tevens de inning van de aflossing en rente op deze kapitaalverstrekkingen.

11.3 Vlottende activa

Uitzettingen korter dan één jaar		
	31-12-2023	31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	1.369.112	1.371.147
Rekening courant verhouding met het Rijk	4.240.681	4.086.197
Overige vorderingen	836.108	1.101.393
	6.445.902	6.558.738
Vorderingen op openbare lichamen *		
Rekening-courant gemeente Vlieland	15.115	-
Rekening-courant gemeente Harlingen	-	-
Rekening-courant gemeente Terschelling	-	158.267
Rekening-courant gemeente Waadhoeke	1.353.998	1.212.075
Overige openbare lichamen	-	805
	1.369.112	1.371.147
Rekening courant verhouding met het Rijk		
Rekening-courant verhouding Rijk	4.240.681	4.086.197
	4.240.681	4.086.197
Overige vorderingen		
Debiteuren regulier	11.286	34.979
Debiteuren uitkeringen	1.528.395	1.777.790
Af: voorziening debiteuren uitkeringen	-1.023.686	-1.169.440
Debiteuren Bbz levensonderhoud	145.502	188.569
Debiteuren TOZO levensonderhoud	174.612	269.495
	836.108	1.101.393
Liquide middelen		
	31-12-2023	31-12-2022
Bank	128.446	117.495
	128.446	117.495
Overlopende activa		
	31-12-2023	31-12-2022
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	2.376.572	1.890.413
	2.376.572	1.890.413
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen		
Nog te ontvangen bedragen	1.051.410	631.421
Vooruitbetaalde bedragen	1.325.162	1.258.992
	2.376.572	1.890.413

* Om beter inzicht te krijgen in de onderlinge schuldposities tussen De Dienst en de gemeenten worden alle onderlinge posities verwerkt in een rekening-courant. De gemeenten ontvangen allen afzonderlijk een overzicht van de rekening-courantpositie per 31 december 2023.

Schatkistbankieren

Sinds 16 december 2013 zijn alle decentrale overheden, voor zover ze een openbaar lichaam zijn, verplicht om deel te nemen aan het schatkistbankieren. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector. Een ander belangrijk gevolg van deelname aan schatkistbankieren is een verdere vermindering van de beleggingsrisico's waaraan decentrale overheden worden blootgesteld.

Afgezien van de mogelijkheden om aan elkaar leningen te verstrekken, zijn decentrale overheden verplicht alle middelen die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taak in de schatkist aan te houden. Indien overtollige middelen de omvang van de drempel niet overschrijden, mogen die middelen buiten de schatkist worden gehouden. De drempel is nooit lager dan € 1 miljoen. Het drempelbedrag is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal (primitieve begroting) indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. De drempel bedroeg in 2023 voor De Dienst € 1.471.000. Het gemiddelde saldo van de BNG rekening en de Rabobank rekening van De Dienst is in de 4 kwartalen van 2023 onder deze drempel gebleven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	1471			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	161	139	159	152
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.310	1.332	1.312	1.318
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	73.536			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	73.536			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1470,71788			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	14.509	12.612	14.613	14.012
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	161	139	159	152

Met de BNG is een kredietfaciliteit overeengekomen van € 500.000.

11.4 Eigen vermogen

Verloop van het eigen vermogen	1-1-2023	Storting	Onttrekking	31-12-2023
In euro's				
Bestemmingsreserve uitvoeringslasten	654.806	-	-	654.806
Totaal	654.806	-	-	654.806

De bestemmingsreserve uitvoeringslasten is gevormd met als doel het opvangen van kosten van calamiteiten en risico's, zodat voorkomen kan worden dat de begroting van de gemeenten onverwachts moet worden aangesproken.

11.5 Verloop voorziening

Verloop van de voorzieningen	1-1-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwendungen	31-12-2023
In euro's					
Voorziening WW-gelden	172.832	-	134.825	165.725	203.732
Voorziening WW 3de jaar	45.973	9.609	4.594	-	50.988
Voorziening verlofsparen	-	12.634	-	-	12.634
Totaal	218.805	22.243	139.419	165.725	267.354

Deze voorziening is gevormd met als doel de dekking van de verplichte aanvullingen op een WW-uitkering voor ontslagen werknemers. De voorziening bedraagt ultimo 2023 € 254.720.

Per 1 januari 2023 kunnen medewerkers van De Dienst verlofsparen. Hiervoor dient een voorziening te worden opgenomen, omdat het spaarsaldo in de tijd vanwege toevoegingen en opnamen van het spaarverlof van niet gelijke omvang is. De opgebouwde voorziening bedraagt per 31 december 2023 € 12.634.

11.6 Vlottende passiva

Vlottende schulden korter dan één jaar		
	31-12-2023	31-12-2022
Schulden aan openbare lichamen	1.482.942	1.057.649
Crediteuren	429.134	402.032
	1.912.077	1.459.681
Schulden aan openbare lichamen *		
Rekening-courant gemeente Harlingen	891.384	522.064
Rekening-courant gemeente Terschelling	537.502	-
Rekening-courant gemeente Waadhoeke	-	-
Rekening-courant gemeente Vlieland	-	14.618
Overige openbare lichamen	54.057	520.967
	1.482.942	1.057.649
Overlopende passiva		
	31-12-2023	31-12-2022
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.751.556	7.118.894
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	554.164	682.045
	7.305.721	7.800.939

* Om een beter inzicht te krijgen in de onderlinge schuldposities tussen De Dienst en de gemeenten worden alle onderlinge posities verwerkt in een rekening-courant. De gemeenten ontvangen allen afzonderlijk een overzicht van de rekening-courantpositie per 31 december 2023.

11.7 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Huurverplichting

De Dienst heeft zich contractueel verplicht tot het betalen van huurtermijnen voor de Eise Eisingastraat 5-8 te Franeker tot en met 30 september 2028. Dit voor een totaalbedrag van € 197.563 per jaar (2023) (vrijgesteld van BTW), vermeerderd met de jaarlijkse (per Oktober) huurverhoging op CPI-indexbasis conform de algemene voorwaarden (artikel 17.1 t/m 17.4 van het huurcontract).

Verplichting vakantierecht

De waarde van de opgebouwde vakantiedagen (in euro's) bedraagt per 31 december 2023 € 316.506

11.8 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) ingegaan. De WNT is van toepassing op De Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân. Het voor De Dienst toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000. Dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

Gegevens 2023 (bedragen x € 1)	Dhr. M.J. Jellema
Functie	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	118.092
Beloningen betaalbaar op termijn	19.781
<i>Subtotaal</i>	<i>137.873</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
-/- Onverschuldig betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	137.873
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2022 (bedragen x € 1)	Dhr. M.J. Jellema
Functie	Directeur
Aanvang en einde functieervulling in 2022	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	116.715
Beloningen betaalbaar op termijn	20.544
<i>Subtotaal</i>	<i>137.259</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	137.259

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.900 of minder:

Naam functionaris	Functie
Mw. J. Hoekstra-Sikkema	Voorzitter bestuur
Mw. M. van der Meer	Wvd. voorzitter bestuur
Dhr. E. de Groot	Lid bestuur
Dhr. P. Schoute	Lid bestuur
Mevrouw M. Vellinga-Beemsterboer	Lid bestuur

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Controleverklaring en Besluit tot vaststelling

12 Controleverklaring verslagjaar 2023 van de onafhankelijk accountant

13 Besluit tot vaststelling

BESLUIT TOT VASTSTELLING

Het bestuur van De Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân

Besluit:

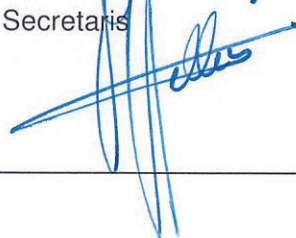
Vast te stellen de programmarekening 2023 van De Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân.

Aldus vastgesteld in de vergadering van d.d. 17-07-2024

Mevrouw M. van der Meer
Voorzitter

De heer M.J. Jellema
Secretaris

Bijlagen

Bijlage A Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid bestuur en management van De Dienst Noardwest Fryslân

In de jaarrekening moeten alle financiële transacties (baten, lasten en balansmutaties) goed worden opgenomen. Dit betekent dat de financiële informatie correct en volledig moet zijn.

Rechtmatigheidscriteria

Er zijn drie rechtmatigheidscriteria belangrijk om te beoordelen of de financiële verantwoording rechtmatig is:

1. Begrotingscriterium: Zijn de verantwoorde bedragen in lijn met de begroting?
2. Voorwaardencriterium: Zijn er specifieke voorwaarden waaraan voldaan moet worden voor bepaalde transacties?
3. Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium: Is er sprake van misbruik of oneigenlijk gebruik van financiële middelen?

Rechtmatigheidsverantwoording

Het management licht toe in hoeverre aan deze rechtmatigheidscriteria is voldaan. Dit gebeurt door te kijken naar de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties in relatie tot vastgestelde kaders (begroting, gemeentelijke verordeningen) en relevante wet- en regelgeving.

Normenkader en grensbedrag

Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening wordt het normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. De verantwoording hanteert een grensbedrag (€ 2.530.000) om alleen relevante aspecten te betrekken. Dit grensbedrag is bepaald door het bestuur en vertegenwoordigt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves

Bevindingen jaarrekening 2023

Totale afwijkingen:

- Begrotingscriterium: € 3.375.000
- Voorwaardencriterium: € 314.000
- M&O-criterium: € 111.000

Totale formele rechtmatigheidsafwijking:

- € 3.800.000

Begrotingscriterium

- Totaal afwijking: € 3.375.000
- Reeds verklaarde afwijking (2e bestuursrapportage 2023): € 1.567.000
- Resterende afwijking: € 2.233.000

Nb. het totaal aan afwijkingen bedraagt € 3,4 miljoen. In dit bedrag zijn zowel positieve afwijkingen als negatieve afwijkingen opgenomen. Ditzelfde geldt ook voor de reeds verklaarde afwijkingen in de tweede bestuursrapportage. Als gevolg hiervan is de berekende resterende afwijking niet gelijk aan de rekensom "totaal afwijking – reeds verklaarde afwijking".

Deze resterende afwijking past binnen de afspraken over het budgetrecht en de begrotingsrechtmatigheid zoals vastgelegd in de financiële verordening. De details zijn opgenomen in paragraaf 6.2.4 per programmaonderdeel.

Voorwaardencriterium en M&O-criterium

- Totale afwijking: € 425.000

De afwijkingen in verband met het voorwaardencriterium en het M&O-criterium zijn hieronder verder toegelicht.

Voorwaardencriterium

Onderwerp	Onderdeel	Toelichting
Voorwaardencriterium		
Werk, Participatie en Inkomen (€ 47.000)	Algemene bijstand (€ 44.000)	Er was sprake van een onjuiste toepassing van enkele verstrekkingen die met terugwerkende kracht zijn afgegeven. De fout is geëxtrapoleerd naar de totale gecontroleerde massa.
Armoedebestrijding (€ 180.000)	Energietoeslag (€ 180.000)	Het managementteam van De Dienst heeft besloten om over de periode 1 januari 2022 tot en met 30 september 2022 geen bewijsstukken op te vragen voor de verificatie van het inkomen van zzp'ers, in verband met de formulering hieromtrent in de verordening. De verordening is per 1 oktober 2022 op dit punt aangepast. Vanwege afwezigheid bewijsstukken zijn deze posten aangemerkt als financieel onrechtmatig (voorheen als financieel onzeker).
Wmo & Jeugdwet (€ 87.000)	Wmo (€ 73.000)	Er is een indicatie voor individuele begeleiding niet beschikt in 2022. Dit heeft impact op de financiële rechtmatigheid en werkt door in 2023.

M&O-criterium

Onderwerp	Onderdeel	Toelichting
M&O criterium		
Wmo & Jeugdwet (€ 111.000)	Wmo (€ 111.000)	Er is door de toezichthouder vastgesteld dat een zorgaanbieder onterecht zorg heeft gedeclareerd ten bedrage van € 111.000. In de kadernota Rechtmatigheid is aangegeven dat wanneer misbruik van overheidsgelden is geconstateerd en een terugvordering (met eventueel een boete) is opgelegd blijft staan dat misbruik van overheidsgelden heeft plaatsgevonden. Indien de omvang van dit misbruik samen met andere financiële rechtmatigheidsfouten de verantwoordingsgrens heeft overschreden moet dit misbruik van overheidsgelden worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Het management is van mening dat de in de paragraaf Bedrijfsvoering (6.2.4) verantwoorde baten en lasten en de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid.

Bijlage B Overzicht materiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Desinvestering 2023	Investering 2023	Afschrijving desinvestering 2023	Afschrijving 2023	Boekwaarde 31-12-2023
GWS4all	5		0		5	0
Diverse licenties en software	4.250		0		1.500	2.750
PC's, printers en overige hardware	4.779		0		1.398	3.380
Telefonie	33.112		0		8.356	24.756
ICT Migratie Leeuwarden	15.016		0		15.015	1
Gembox	38.346		0		19.310	19.036
Elvy	1.052		0		962	90
Conversie Jeugdadministratie	21.687		0		5.460	16.227
Totaal automatisering	118.248		-		52.007	66.241
Verbouwing/verhuizing Eise Eisingastraat	326.327		0		76.489	249.838
Totaal verbouwing/verhuizing	326.327		-		76.489	249.838
Inventaris	36.051		11.609		35.890	11.770
Totaal inventaris	36.051		11.609		35.890	11.770
Totaal materiële vaste activa	480.626		11.609		164.386	327.849
Uitsplitsing toelichting balans	Boekwaarde 1-1-2023	Desinvestering 2023	Investering 2023	Afschrijving desinvestering 2023	Afschrijving 2023	Boekwaarde 31-12-2023
Machines, apparaten, installaties	37.891		0		9.755	28.137
Overige materiële vaste activa	442.735		11.609		154.631	299.712
Totaal materiële vaste activa	480.626		11.609		164.386	327.849

Nb. duurzame waardevermindering en bijdragen van derden zijn ten aanzien van materiële vaste activa niet van toepassing binnen De Dienst.

Bijlage C SISA bijlage 2023

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering, Juridische grondslag en Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G2B	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet deel openbaar lichaam 2023	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Indicator	Indicator
			Deel openbaar lichaam						Besteding (jaar T) IOAZ
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAZ)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2B/01	Aard controle R Indicator: G2B/02	Aard controle R Indicator: G2B/03	Aard controle R Indicator: G2B/04	Aard controle R Indicator: G2B/05	Aard controle R Indicator: G2B/06	Aard controle R Indicator: G2B/06
		Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd	1 060072 Gemeente Harlingen	€ 6.952.117	€ 123.566	€ 409.577	€ 972	€ 14.301	€ 14.301
			2 060093 Gemeente Terschelling	€ 193.843	€ 132	€ 47.046	€ 0	€ 0	€ 0
			3 060096 Gemeente Vlieland	€ 67.271	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 061949 Gemeente Waadhoeke	€ 13.526.958	€ 354.119	€ 935.802	-€ 18.559	€ 102.262	€ 102.262
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B/01	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)		
			Deel openbaar lichaam						
			I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAZ)	I.4 Besluit bijsstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijsstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijsstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2B/07	Aard controle R Indicator: G2B/08	Aard controle R Indicator: G2B/09	Aard controle R Indicator: G2B/10	Aard controle R Indicator: G2B/11		
			1 060072 Gemeente Harlingen	€ 1.660	€ 52.024	€ 38.635	€ 0		
			2 060093 Gemeente Terschelling	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 060096 Gemeente Vlieland	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 061949 Gemeente Waadhoeke	€ 2.395	€ 118.861	€ 71.859	€ 0		

			Hieronder verschijnt de gemeente/code) conform de keuzes gemaakt bij G2B/01	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (in jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2B/12	I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2B/13	I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2B/14	Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2B/15	Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2B/16
1	060072	Gemeente Harlingen	€ 484.535	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2	060093	Gemeente Terschelling	€ 35.821	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3	060096	Gemeente Vlieland	€ 4.912	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4	061949	Gemeente Waadhoeke	€ 1.218.119	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

SZW	G3B	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_deel openbaar lichaam 2023	Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)
				Aard controle n.v.t. Indicator: G3B/01	Aard controle R Indicator: G3B/02	Aard controle R Indicator: G3B/03	Aard controle R Indicator: G3B/04	Aard controle R Indicator: G3B/05	Aard controle R Indicator: G3B/06
1				060072 Gemeente Harlingen	€ 0	€ 90	€ 10.205	€ 0	€ 0
2				060093 Gemeente Terschelling	€ 0	€ 0	€ 23.620	€ 0	€ 0
3				060096 Gemeente Vlieland	€ 0	€ 0	€ 11.402	€ 0	€ 0
4				061949 Gemeente Waadhoeke	€ 7.800	€ 33.227	€ 34.114	€ 0	€ 0
				Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3B/01 onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking
				In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Deel openbaar lichaam	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagafaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagafaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagafaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagafaire
				Aard controle n.v.t. Indicator: G3B/07	Aard controle R Indicator: G3B/08	Aard controle R Indicator: G3B/09	Aard controle R Indicator: G3B/10	Aard controle R Indicator: G3B/11	Aard controle R Indicator: G3B/12
1				060072 Gemeente Harlingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2				060093 Gemeente Terschelling	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3				060096 Gemeente Vlieland	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4				061949 Gemeente Waadhoeke	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

SZW	G4B	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_ deel openbaar lichaam 2023	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Welke regeling betreft het? Vul in Tozo 1, 2, 3, 4 of 5	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: G4B/02	Aard controle R Indicator: G4B/03	Aard controle R Indicator: G4B/04	Aard controle R Indicator: G4B/05	Aard controle R Indicator: G4B/06
1		Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden)	060072 Gemeente Harlingen	Tozo1	€ 0	€ 0	€ 0	€ 36.057
2			060072 Gemeente Harlingen	Tozo2	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.562
3			060072 Gemeente Harlingen	Tozo3	-€ 326	€ 0	€ 0	€ 8.770
4			060072 Gemeente Harlingen	Tozo4	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.360
5			060072 Gemeente Harlingen	Tozo5	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6			060093 Gemeente Terschelling	Tozo1	-€ 111	€ 0	€ 0	€ 35.467
7			060093 Gemeente Terschelling	Tozo2	-€ 87	€ 0	€ 0	€ 0
8			060093 Gemeente Terschelling	Tozo3	-€ 299	€ 0	€ 0	€ 14.131
9			060093 Gemeente Terschelling	Tozo4	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.160
10			060093 Gemeente Terschelling	Tozo5	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
11			060096 Gemeente Vlieland	Tozo1	€ 0	€ 0	€ 0	€ 21.605
12			060096 Gemeente Vlieland	Tozo2	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
13			060096 Gemeente Vlieland	Tozo3	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
14			060096 Gemeente Vlieland	Tozo4	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
15			060096 Gemeente Vlieland	Tozo5	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
16			061949 Gemeente Waadhoeke	Tozo1	-€ 1.412	€ 0	€ 3.898	€ 67.705
17			061949 Gemeente Waadhoeke	Tozo2	-€ 362	€ 0	€ 0	€ 5.070
18			061949 Gemeente Waadhoeke	Tozo3	-€ 502	€ 0	€ 4.609	€ 14.003
19			061949 Gemeente Waadhoeke	Tozo4	-€ 14	€ 0	€ 0	€ 720
20			061949 Gemeente Waadhoeke	Tozo5	€ 0	€ 0	€ 0	€ 300

	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G4B/01	Hieronder verschijnt de keuze regeling (Tozo 1,2, 3, 4 of 5) conform de keuzes gemaakt bij G4B/02	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	
	Aard controle n.v.t. Indicator: G4B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: G4B/08	Aard controle R Indicator: G4B/09	Aard controle R Indicator: G4B/10	Aard controle R Indicator: G4B/11	
	In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	
1	060072 Gemeente Harlingen	Tozo1	€ 1.765	0	0	
2	060072 Gemeente Harlingen	Tozo2	€ 174	0	0	
3	060072 Gemeente Harlingen	Tozo3	€ 377	0	0	
4	060072 Gemeente Harlingen	Tozo4	€ 97	0	0	
5	060072 Gemeente Harlingen	Tozo5	€ 0	0	0	
6	060093 Gemeente Terschelling	Tozo1	€ 1.650	0	0	
7	060093 Gemeente Terschelling	Tozo2	€ 136	0	0	
8	060093 Gemeente Terschelling	Tozo3	€ 480	0	0	
9	060093 Gemeente Terschelling	Tozo4	€ 96	0	0	
10	060093 Gemeente Terschelling	Tozo5	€ 0	0	0	
11	060096 Gemeente Vlieland	Tozo1	€ 1.050	0	0	
12	060096 Gemeente Vlieland	Tozo2	€ 0	0	0	
13	060096 Gemeente Vlieland	Tozo3	€ 0	0	0	
14	060096 Gemeente Vlieland	Tozo4	€ 0	0	0	
15	060096 Gemeente Vlieland	Tozo5	€ 0	0	0	
16	061949 Gemeente Waadhoeke	Tozo1	€ 3.436	0	0	
17	061949 Gemeente Waadhoeke	Tozo2	€ 220	0	0	
18	061949 Gemeente Waadhoeke	Tozo3	€ 751	0	0	
19	061949 Gemeente Waadhoeke	Tozo4	€ 223	0	0	
20	061949 Gemeente Waadhoeke	Tozo5	€ 0	0	0	
	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G4B/01	Hieronder verschijnt de keuze regeling (Tozo 1,2, 3, 4 of 5) conform de keuzes gemaakt bij G4B/02	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
	In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	
	Aard controle n.v.t. Indicator: G4B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: G4B/13	Aard controle R Indicator: G4B/14	Aard controle D2 Indicator: G4B/15	Aard controle R Indicator: G4B/16	

SZW	G10B	Wet inburgering 2021_ Deel openbaar lichaam 2023	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	
		Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden). Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.		Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G10B/01	Aard controle R Indicator: G10B/02	Aard controle R Indicator: G10B/03	
		1	060072 Gemeente Harlingen	€ 88.437	€ 0	
		2	060093 Gemeente Terschelling	€ 0	€ 0	
		3	060096 Gemeente Vlieland	€ 0	€ 0	
		4	061949 Gemeente Waadhoeke	€ 154.388	€ 0	
SZW	G12B	Kwijtschelden publieke schulden SZW- domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_deel openbaar lichaam 2023	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
		Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden). Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.		Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G12B/01	Aard controle R Indicator: G12B/02	Aard controle R Indicator: G12B/03	
		1	060072 Gemeente Harlingen	€ 0	€ 0	
		2	060093 Gemeente Terschelling	€ 0	€ 0	
		3	060096 Gemeente Vlieland	€ 0	€ 0	
		4	061949 Gemeente Waadhoeke	€ 0	€ 0	

SZW	G13B	Onderwijsroute_ deel openbaar lichaam 2023	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Deel openbaar lichaam	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	
		Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G13B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13B/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13B/05</i>	
		1	060072 Gemeente Harlingen	€ 93.491	€ 0	€ 0	€ 0	
		2	060093 Gemeente Terschelling	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		3	060096 Gemeente Vlieland	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	061949 Gemeente Waadhoeke	€ 4.198	€ 0	€ 0	€ 0	

Bijlage D Overzicht van baten en lasten naar taakvelden

	0.4	0.5	0.9	6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	6.71a	6.71b	6.71c	6.72d	6.73a	6.73c	6.74a	6.74b	6.81	6.82	Totaal 2023
	Overhead	Treasury	Vennootschaps belasting	Samenkracht en burger participatie	Wijkteams	Inkomens regelingen	Begeleide participatie	Arbeids participatie	Maatwerk voorzieningen (Wmo)	Huishoudelijke hulp	Begeleiding	Dagbesteding	Jeugdhulp zonder verblijf overig	Pleegzorg	Jeugdhulp met verblijf overig	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	Geëscaleerde zorg 18+	Geëscaleerde zorg 18-	
Lasten in euro's																				
Werk & Participatie	-	-	-	480.385	-	-	768.256	1.754.226	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.002.868
Inkomen	-	-	-	-	-	24.422.326	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24.422.326
Armoedebestrijding	-	-	-	111.613	-	7.969.503	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.081.116
Wmo	-	-	-	-	71.324	-	-	-	2.974.623	6.907.908	3.639.405	1.650.529	-	-	-	-	-	-	-	15.243.790
Jeugdwet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22.332.192
Bedrijfsvoering	5.265.150	-	-	217.822	4.556	2.901.039	480.099	624.801	182.935	405.369	232.269	105.424	13.904.086	1.365.212	4.565.851	345.780	394.722	1.756.541	-	11.235.003
Totaal lasten	5.265.150	-	-	809.821	75.880	35.292.868	1.248.356	2.379.027	3.157.558	7.313.278	3.871.674	1.755.954	14.455.190	1.419.324	4.746.823	359.486	410.367	-	1.756.541	84.317.295
Baten in euro's																				
Werk & Participatie	-	-	-	480.385	-	-	768.256	1.754.226	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.002.868
Inkomen	-	-	-	-	-	24.422.326	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24.422.326
Armoedebestrijding	-	-	-	111.613	-	7.969.503	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8.081.116
Wmo	-	-	-	-	71.324	-	-	-	2.974.623	6.907.908	3.639.405	1.650.529	-	-	-	-	-	-	-	15.243.790
Jeugdwet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22.332.192
Bedrijfsvoering	421.811	-	-	258.452	9.457	5.075.572	532.922	745.273	386.728	848.995	487.454	219.395	13.904.086	1.365.212	4.565.851	345.780	394.722	1.756.541	-	11.235.003
Totaal baten	421.811	-	-	850.450	80.781	37.467.401	1.301.178	2.499.499	3.361.351	7.756.904	4.126.860	1.869.924	15.428.017	1.513.204	5.061.660	383.723	437.989	-	1.756.541	84.317.295
Resultaat	-4.843.338	-	-	40.629	4.901	2.174.533	52.823	120.472	203.793	443.626	255.186	113.971	972.828	93.880	314.836	24.238	27.622	-	-	-
Mutatatie reserves																				
Onttrekking reserve uitvoeringslasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal dekking	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto resultaat	-4.843.338	-	-	40.629	4.901	2.174.533	52.823	120.472	203.793	443.626	255.186	113.971	972.828	93.880	314.836	24.238	27.622	-	-	-

Bijlage E Beleidsindicatoren 2023

Werk, Participatie en Inkomen

Beleidsindicator 2023	Eenheid	Realisatie	Begroting
27. Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	233	215
28. Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	471	300

Nb. De aantallen opgenomen in de kolom realisatie betreft het totaal aantal unieke klanten op jaarbasis. In de kolom begroting is het gemiddelde aantal cliënten per ultimo maand (op jaarbasis) opgenomen.

Input beleidsindicatoren	Bron	Realisatie	Begroting
Aantal inwoners totaal	CBS peildatum 1 januari 2024	69.293	68.964
Aantal inwoners 15-64 jaar	CBS peildatum 1 januari 2023	42.420	42.033
Aantal personen met een bijstandsuitkering	Jaarrekening 2023 onderdeel Werk, Part. & Inkomen	1.617	1.486
Aantal lopende re-integratievoorzieningen	Jaarrekening 2023 onderdeel Werk, Part. & Inkomen	1998	1.260

Nb. De aantallen opgenomen in de kolom realisatie betreft het totaal aantal unieke klanten op jaarbasis. In de kolom begroting is het gemiddelde aantal cliënten per ultimo maand (op jaarbasis) opgenomen.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Beleidsindicator	Eenheid	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023
De Dienst Noardwest Fryslân			
32. Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	638	634

Jeugdwet

Beleidsindicator	Eenheid	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023
De Dienst Noardwest Fryslân			
29. Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	14%	13%
30. Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1%	2%
31. Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,3%	0,3%

Bedrijfsvoering

Beleidsindicator	Eenheid	Jaarcijfers 2023	Begroting na wijziging 2023
1. Formatie	Fte per 1.000 inwoners	1,58	1,68
2. Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	1,45	1,50
3. Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 136	€ 150
4. Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	9%	1%
5. Overhead	% van totale lasten	5,7%	7,1%

Nb. De post Overhead betreft de gesaldeerde baten en lasten inzake overhead.

Jaarstukken 2023, versie 1

De Dienst Noardwest Fryslân

Bijlage F Begrippenlijst

Lijst gehanteerde begrippen
• <u>Samenkracht en burgerparticipatie</u> bevat de nieuwe Wet Inburgering die per 1 januari 2022 van kracht is, kosten van kinderopvang SMI en de kosten van Wmo mantelzorg. • <u>Inkomensregelingen</u> zijn alle inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz2004. Waaronder tevens bijzondere bijstand en AV-Frieso. • <u>WSW en beschut werk (Begeleide participatie)</u> omvat voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid, zoals beschut werken en dagbesteding. Ook de directe werkzaamheden van de casemanagers gericht op het bevorderen van maatschappelijke participatie worden tot dit taakveld gerekend. • <u>Arbeidsparticipatie</u> omvat alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen, zoals scholing, werkervaringsplaatsen en leer/werk trajecten. • <u>(Participatie) Van waarde</u>: In deze categorie vallen inwoners met een loonwaarde van 0 tot 40 procent. Zij zijn op dit moment niet in staat om te werken, maar zijn wel van waarde. Bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk of (arbeidsmatige) dagbesteding. • <u>(Participatie) Perspectiefrijke</u>: Deze categorie betreft inwoners met een loonwaarde van 40 tot 80 procent. Deze groep heeft veel ondersteuning nodig, vaak voor langere periode, bij het uitvoeren van regulier werk. Denk bijvoorbeeld aan het opdoen van arbeidsritme. • <u>(Participatie) Kansrijk</u>: In deze categorie vallen inwoners met een loonwaarde van 80 tot 100 procent. Deze categorie kan vrij snel uitstromen naar regulier werk en heeft daarbij vaak alleen lichte ondersteuning nodig, zoals sollicitatietraining. • <u>Participatiewet</u>: deze wet is ingevoerd met ingang van 1 januari 2015 en vervangt het voorgaande stelsel van Wet Werk en Bijstand, Wet sociale werkvoorziening en Wajong. • <u>IOAW</u>: deze inkomensvoorziening is bedoeld voor mensen die na hun 50^e werkloos zijn geworden en langer dan 3 maanden een werkloosheidsuitkering hebben gehad. • <u>IOAZ</u>: deze inkomensvoorziening is bedoeld voor inwoners boven de 55 jaar met een eigen bedrijf die onvoldoende inkomsten genereren om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien.

- Bbz startende ondernemers: Als een startende ondernemer tijdelijk niet in zijn levensonderhoud kan voorzien, kan een beroep op de Bbz worden gedaan. Een inwoner die vanuit een werkloosheidssituatie een onderneming start, wordt gezien als startende ondernemer.
- Bbz gevestigde ondernemers: Een gevestigde ondernemer die tijdelijk niet in zijn levensonderhoud kan voorzien, kan een beroep doen op de Bbz. Een ondernemer die meer dan anderhalf jaar een bedrijf of beroep uitoefent, wordt gezien als een gevestigde ondernemer.
- Toegang en eerstelijnsvoorzieningen betreft onder meer de kosten voor inschakeling externe experts door Gebiedsteams.
- Maatwerkvoorzieningen betreft materiële voorzieningen die op basis van een beschikking verstrekt worden (woon-, rolstoel- en vervoersvoorzieningen) aan mensen met fysieke beperkingen om zelfstandig te kunnen functioneren. Onderdeel van maatwerkvoorziening is ook collectief vervoer.
- Huishoudelijke hulp betreft dienstverlening aan cliënten met een beperking, die zelfstandig wonen en die ondersteuning nodig hebben en verkrijgen middels een beschikking. In dit geval huishoudelijke ondersteuning.
- Begeleiding betreft dienstverlening aan cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en die ondersteuning nodig hebben en verkrijgen middels een beschikking. Denk aan individuele begeleiding.
- Dagbesteding betreft dienstverlening aan cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en die ondersteuning nodig hebben en verkrijgen middels een beschikking. Denk aan dagbesteding/ dagactiviteiten.
- Overige maatwerkarrangementen worden op deze categorie verantwoord als ze niet kunnen worden toebedeeld aan huishoudelijke hulp, begeleiding of dagbesteding.
- Beschermd wonen betreft een regeling voor het niet meer zelfstandig kunnen wonen vanwege psychische en/of psychosociale problematiek (uitvoering verloopt via gemeenten en Sociaal Domein Fryslân).
- Maatwerkdienstverlening 18- betreft vormen van jeugdhulp die door de gemeente als individuele (niet vrij toegankelijke) voorziening worden aangemerkt waaronder o.a. begeleiding, jeugd- en opvoedhulp, pleegzorg en verblijf.
- Geëscaleerde zorg 18- behoren maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerkdienst-verleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvang voorzieningen verblijven zoals, kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering, voogdij en ondertoezichtstellingen.

- Jeugdhulp zonder verblijf overig wordt op deze categorie verantwoord als het niet kan worden toebedeeld aan begeleiding, behandeling of dagbesteding.
- Pleegzorg is een vorm van jeugdhulp waarbij een jongere (tijdelijk) wordt opgenomen in een pleeggezin en waarbij pleegkind, pleegouders en eigen ouders worden begeleid door een pleegzorgaanbieder.
- Jeugdhulp met verblijf overig wordt op deze categorie verantwoord als het niet kan worden toebedeeld aan Pleegzorg. Hieronder vallen o.a. ook begeleid wonen en hoogspecialistische jeugdhulp.
- Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf zijn GGZ-behandelingen zonder verblijf voor Generalistische Basis GGZ, kindergeneeskunde en jeugd ggz behandelingen, waaronder ook voor dyslexie.
- Jeugdhulp crisis/ LTA/ GGZ-verblijf betreft jeugdhulp dat vanwege een crisissituatie verleend wordt thuis of bij een aanbieder, alle jeugdhulp die valt onder het Landelijk Transitiearrangement (LTA), en GGZ-behandeling waarbij sprake is van opname.
- Gesloten plaatsing is een vorm van jeugdhulp waarbij de jongere verblijft bij een jeugdhulpaanbieder op basis van een machtiging gesloten jeugdzorg of een machtiging BOPZ of machtiging Wvvgz.
- Jeugdbescherming is individuele maatwerkdienstverlening voor jeugdigen 18- in opvangvoorziening waaronder Kinderbeschermingsmaatregelen OTS en Voogdij.
- Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen.

Bijlagen geen onderdeel uitmakend van de jaarrekening

Bijlage G Verdeelsleutel bedrijfsvoeringslasten

Gemeente	Aantal inwoners per 1-1-2023*	Aantal uitkeringsgerechtigden per 1-1-2023	Aantal Wmo-voorzieningen per 1-1-2023	Aantal Jeugd-voorzieningen per 1-1-2023
Harlingen	16.188	448	2.083	311
Terschelling	4.928	20	562	87
Vlieland	1.291	5	147	6
Waadhoeke	46.718	926	4.883	1.068
Totaal	69.125	1.399	7.675	1.472

De verdeling van de apparaatslasten heeft conform de Gemeenschappelijke regeling 2021, op basis van onderstaande passage, plaatsgevonden.

Hoofdstuk 6: Financiële bepalingen

Artikel 20: Bijdragen deelnemende gemeenten

3. De bedrijfsvoeringskosten die De dienst aan de gemeenten toerekent, worden door middel van een verdeelsleutel over de gemeenten verdeeld:

1. De bedrijfsvoeringskosten worden op basis van een verdeelsleutel toegerekend aan de gemeenten. 30% wordt verrekend onder de gemeenten naar rato van het aantal inwoners per gemeente en 70% naar rato van het aantal voorzieningen dan wel uitkeringsgerechtigden per gemeente.
2. Voor het bepalen van het inwonertal, het aantal voorzieningen en het aantal uitkeringsgerechtigden geldt 1 januari van het betreffende boekjaar als peildatum.
3. Alle extra bedrijfsvoeringskosten van De dienst, die worden veroorzaakt door vastgesteld gemeentelijk beleid, dat afwijkt van het door de beleidspool voorgestelde beleid in Noordwest Friesland, worden door De dienst aan de betreffende gemeente doorberekend.

* Het aantal inwoners per 1 januari 2023 is opgenomen op basis van gegevens van het CBS.

Bijlage H Afrekening met deelnemende gemeenten

Gemeente Harlingen	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
Programma	a.	b.	c.		
Inkomen	7.753.510	7.734.950	18.559	0%	7.388.200
Werk en Participatie	1.016.398	1.251.294	-234.896	-19%	827.919
Armoede bestrijding	2.488.130	2.523.088	-34.958	-1%	2.641.357
Wmo	4.037.544	4.446.098	-408.554	-9%	3.832.137
Jeugdwet	4.896.172	5.200.000	-303.827	-6%	4.548.486
Bedrijfsvoering	2.713.765	2.845.672	-131.907	-5%	2.644.756
Totaal	22.905.519	24.001.101	-1.095.582	-5%	21.882.856

Gemeente Terschelling	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
Programma	a.	b.	c.		
Inkomen	252.197	419.955	-167.758	-40%	277.627
Werk en Participatie	14.016	19.168	-5.152	-27%	21.490
Armoede bestrijding	279.350	220.949	58.401	26%	397.850
Wmo	784.024	826.035	-42.011	-5%	666.411
Jeugdwet	956.302	1.309.307	-353.005	-27%	1.059.751
Bedrijfsvoering	421.970	480.298	-58.328	-12%	422.940
Totaal	2.707.858	3.275.711	-567.854	-17%	2.846.069

Gemeente Vlieland	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
Programma	a.	b.	c.		
Inkomen	55.962	81.717	-25.755	-32%	81.828
Werk en Participatie	2.633	4.329	-1.696	-39%	2.692
Armoede bestrijding	64.223	64.614	-391	-1%	76.312
Wmo	205.405	174.653	30.752	18%	128.503
Jeugdwet	130.208	125.216	4.992	4%	66.347
Bedrijfsvoering	106.750	106.326	423	0,4%	111.794
Totaal	565.180	556.855	8.325	1%	467.476

Gemeente Waadhoeke	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
Programma	a.	b.	c.		
Inkomen	15.597.697	15.834.428	-236.731	-1%	14.473.838
Werk en Participatie	1.968.724	2.791.265	-822.541	-29%	1.509.148
Armoede bestrijding	5.113.556	5.044.074	69.482	1%	5.465.959
Wmo	9.541.815	10.789.963	-1.248.148	-12%	9.522.566
Jeugdwet	16.349.511	12.919.813	3.429.697	27%	14.153.063
Bedrijfsvoering	6.613.372	6.906.564	-293.192	-4%	6.217.085
Totaal	55.184.675	54.286.107	898.568	2%	51.341.659

De Dienst NWF	Jaar 2023	Begroting na wijziging 2023	Afwijking (a-b)	Afwijking (c/b) in %	Jaar 2022
Programma	a.	b.	c.		
Inkomen	23.659.365	24.071.050	-411.685	-2%	22.221.492
Werk en Participatie	3.001.771	4.066.056	-1.064.285	-26%	2.361.249
Armoede bestrijding	7.945.259	7.852.724	92.535	1%	8.581.478
Wmo	14.568.787	16.236.748	-1.667.961	-10%	14.149.617
Jeugdwet	22.332.192	19.554.336	2.777.857	14%	19.827.648
Bedrijfsvoering	9.855.857	10.338.860	-483.003	-5%	9.396.575
Totaal	81.363.232	82.119.774	-756.542	-1%	76.538.059

Bijlage I Overzicht berekening Vangnetuitkering Inkomen 2023

	Uitgaven +/-		Resultaat I-deel voor incidentele aanvullende		Resultaat I-deel ná incidentele aanvullende	
	Rijksbudget 2023	debiteurenontv. 2023	uitkering (=tekort)	Vangnet- uitkering	uitkering (=tekort)	uitkering (=tekort)
Gemeente						
Waadhoeke	15.846.488	15.423.684	422.804	-	-	422.804
Harlingen	8.308.140	7.678.536	629.604	-	-	629.604
Terschelling	403.308	275.033	128.275	-	-	128.275
Vlieland	92.785	72.183	20.602	-	-	20.602
Dienst	24.650.721	23.449.436	1.201.285	-	-	1.201.285

Berekening Vangnetuitkering

	Uitgaven +/-		Budget +		Budget +	
	+12,5%	+7,5%	debiteuren ontvangsten	12,5% +/-	7,5% +/-	7,5% +/-
Budget 2023				uitgaven	uitgaven	Vangnet- uitkering
15.846.488	17.827.299	17.034.975	15.423.684	per saldo	per saldo	per saldo
8.308.140	9.346.658	8.931.251	7.678.536	2.403.615	1.611.291	-
403.308	453.722	433.556	275.033	1.668.122	1.252.715	-
92.785	104.383	99.744	72.183	178.689	158.523	-
				32.200	27.561	-
24.650.721	27.732.061	26.499.525	23.449.436	4.282.625	3.050.089	-

Het leven loopt soms anders dan je zou willen. Je kunt te maken krijgen met ingrijpende problemen. Of je hebt vragen. Over kinderen. Opvoeding. Ziekte. Zorg. Werk. Geld. Ouder worden. Kom je er zelf of met je omgeving niet uit, dan zijn er hulpverleners en sociale voorzieningen.

En wij van De Dienst; wij adviseren over die voorzieningen.
En we organiseren ze ook. We leveren kennis en ondersteuning.
Zodat inwoners zelfstandig(er) kunnen wonen, leven en werken.
Zo zorgen we ervoor dat sociale ondersteuning werkt.

Postbus 4
8800 AA Franeker
t. 0517 - 380 200

contact@sozawe-nw-fryslan.nl
www.sozawe-nw-fryslan.nl